

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

No Gaps

**Εγχειρίδιο & Εργαλειοθήκη
για Επαγγελματίες
σε ολοκληρωμένη παρέμβαση
με νεαρές γυναίκες αιτούσες
άσυλο και πρόσφυγες**

Έργο «NO GAPS»

**Διακρατική μεθοδολογία κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης
με νεαρές γυναίκες αιτούσες άσυλο και πρόσφυγες**

2018-2-ES02-KA205-011654

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν αποτελεί έγκριση του περιεχομένου που αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Διανομή: Δημόσια

Εταίροι: BEST συντονιστής, όλοι εμπλέκονται

Ημερομηνία: 29.10.2020

Είστε ελεύθεροι να:

- **Το μοιραστείτε** — αντιγράψτε και αναδιανείμετε το υλικό σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή
- **Το προσαρμόσετε** — ανακατασκευή, μετασχηματισμός και ανάπτυξη του υλικού για οποιονδήποτε σκοπό, ακόμη και εμπορικά.
- Οι συντάκτες δεν μπορούν να ανακαλέσουν αυτές τις ελευθερίες αρκεί να ακολουθείτε τους όρους άδειας.

Όροι άδειας χρήσης:

- **Απόδοση** — πρέπει να αποδώσετε με το κατάλληλο νόημα, να δώσετε τον σύνδεσμο, και να υποδείξετε εάν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με οποιονδήποτε τρόπο που δεν υποδηλώνει ότι ο συντάκτης εγκρίνει εσάς ή τη χρήση σας.
- **Χωρίς επιπρόσθετους περιορισμούς** — Δεν επιτρέπεται να εφαρμόζετε νομικούς όρους ή τεχνολογικά μέτρα που περιορίζουν νόμιμα τους άλλους να κάνουν οτιδήποτε επιτρέπει η άδεια.

Σημειώσεις:

- Δεν χρειάζεται να συμμορφώνεστε με την άδεια για στοιχεία του υλικού στον δημόσιο τομέα ή όπου η χρήση σας επιτρέπεται από μια εξαίρεση ή περιορισμό.
- Δεν δίνονται εγγυήσεις. Η άδεια ενδέχεται να μην σας παρέχει όλα τα απαραίτητα δικαιώματα για την προβλεπόμενη χρήση σας. Για παράδειγμα, άλλα δικαιώματα όπως δικαιώματα όπως η δημοσιότητα, το απόρρητο ή τα ηθικά δικαιώματα ενδέχεται να περιορίζουν τον τρόπο χρήσης του υλικού.

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

Η κοινοπραξία του No Gaps αποτελείται από:

Χώρα	Σύντομη Επωνυμία	Νόμιμη Επωνυμία
ES	Guaraní	Guaraní Association
ES	SSF	Solidaridad sin Fronteras
EL	ΙΕΚΕΠ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικού & Επαγγελματικού Προσανατολισμού
BG	GAF	Gender Alternatives Foundation
AT	BEST	BEST INSTITUT FÜR BERUFSBEZOGENE WEITERBILDUNG UND PERSONALTRAINING GMBH

Εκδοχή	Ημερομηνία	Σχόλια
01	21.10.2019	Πρώτο πρότυπο
02	14.04.2020	Εισαγωγή και τελικό πρότυπο
03	29.10.2020	Τελική δημόσια έκδοση

Περιεχόμενα

1) Introduction	Error! Bookmark not defined.
1.1) About the purpose of this document	Error! Bookmark not defined.
1.2) About the document structure	8
2) Handbook & Toolbox contents	Error! Bookmark not defined.
2.1) CAREER COUNSELLING & GUIDANCE	10
2.1.1) Theory behind “CAREER COUNSELLING & GUIDANCE”	11
2.1.2) Learning contents and activities to achieve the suggested Learning Outcomes	13
2.1.2.1) Energizer	15
2.1.2.2) Integral socio-labour intervention activities	16
2.1.2.3) Tools for reflection, (self-) assessment	22
2.2) LIFE PLAN	24
2.2.1) Theory behind “LIFE PLAN”	25
2.2.2) Learning contents and activities to achieve the suggested Learning Outcomes	26
2.2.2.1) Energizer	28
2.2.2.2) Integral socio-labour intervention activities	29
2.2.2.3) Tools for reflection, (self-) assessment	34
2.3) INTERCULTURAL COMMUNICATION/CIVIC COMPETENCE	36
2.3.1) Theory behind “Intercultural communication/civic competence in counselling women with migration/ refugee background”	37
2.3.2) Learning contents and activities to achieve the suggested Learning Outcomes	40
2.3.2.1) Energizer	42
2.3.2.2) Integral socio-labour intervention activities	43
2.3.2.3) Tools for reflection, (self-) assessment	50
2.4) THE GENDER DIMENSION.....	52
2.4.1) Theory behind “THE GENDER DIMENSION”	53
2.4.2) Learning contents and activities to achieve the suggested Learning Outcomes	55
2.4.2.1) Energizer	57
2.4.2.2) Integral socio-labour intervention activities	58
2.4.2.3) Tools for reflection, (self-) assessment	65
2.5) ENTREPRENEURIAL SKILLS.....	67
2.5.1) Theory behind “ENTREPRENEURIAL SKILLS”	68
2.5.2) Learning contents and activities to achieve the suggested Learning Outcomes	70
2.5.2.1) Energizer	71

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

2.5.2.2) Integral socio-labour intervention activities 72

2.5.2.3) Tools for reflection, (self-) assessment 77

1) Εισαγωγή

Το έργο No Gaps στοχεύει στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και μεταφερόμενης σε άλλα πλαίσια μεθοδολογίας παρέμβασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για επαγγελματίες που εργάζονται με νέες μετανάστριες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στη συμβουλευτική. Η μεθοδολογία No Gaps βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία:

- 1) αναγνώριση των προηγούμενων ικανοτήτων των χρηστών (πελατών).
- 2) κοινωνικο-εργασιακή παρέμβαση με βάση τις ατομικές ανάγκες των πελατών/χρηστών των υπηρεσιών.
- 3) πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση ως κλειδί για την εξασφάλιση επιτυχούς ένταξης
- 4) προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Τα πνευματικά προϊόντα του Έργου είναι:

- 1) Η Καινοτόμα Βάση Δεδομένων για τις καλές πρακτικές, έργα, πολιτικές, μεθοδολογίες, παιδαγωγικές προσεγγίσεις, πόρους και εργαλεία στο πεδίο ενδιαφέροντος του έργου.
- 2) Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα No Gaps για μια ολοκληρωμένη κοινωνικο-εργασιακή παρέμβαση με νέες γυναίκες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες.
- 3) Ο Ανοιχτός Εκπαιδευτικός Πόρος για επαγγελματίες που εργάζονται στην ολοκληρωμένη κοινωνικο-εργασιακή παρέμβαση με νεαρές γυναίκες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες.

Όλα τα πνευματικά προϊόντα μπορείτε να τα βρείτε στο www.nogaps.eu

1.1) Σχετικά με αυτό το εγχειρίδιο

Το Εγχειρίδιο στοχεύει σε επαγγελματίες στην παροχή συμβουλών σε γυναίκες μετανάστριες / πρόσφυγες προκειμένου να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους και τις παρεμβάσεις για τις ομάδες ωφελουμένων τους, γυναίκες αιτούσες άσυλο. Βασίζεται στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης No Gaps (πνευματικό προϊόν 2) το οποίο θα βοηθήσει τον ωφελούμενο εκπαιδευτή / σύμβουλο στην επίτευξη του επιπέδου 6 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF - ΕΠΠ) αφού ολοκληρώσει την αντίστοιχη εκπαίδευση. Αυτό περιλαμβάνει:

	Γνώσεις	Δεξιότητες	Υπευθυνότητα και Αυτονομία
	Στο πλαίσιο του ΕΠΠ, η γνώση περιγράφεται ως θεωρητική ή / και πραγματική.	Στο πλαίσιο του ΕΠΠ, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές (που περιλαμβάνουν τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και	Στο πλαίσιο της ευθύνης και της αυτονομίας του ΕΠΠ περιγράφεται η ικανότητα του εκπαιδευόμενου να εφαρμόζει

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

		πρακτικές (που περιλαμβάνουν χειροκίνητη επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).	γνώσεις και δεξιότητες αυτόνομα και με ευθύνη
Επίπεδο 6 ¹ Τα μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με το Επίπεδο 6 είναι	Προηγμένη γνώση ενός πεδίου εργασίας ή μελέτης, που περιλαμβάνει κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών	Προηγμένες δεξιότητες, με επίδειξη γνώσης και καινοτομία, που απαιτούνται για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε έναν εξειδικευμένο τομέα εργασίας ή μελέτης	Manage complex technical or professional activities or projects, taking responsibility for decision-making in unpredictable work or study contexts; take responsibility for managing professional development of individuals and groups

Το παρόν έγγραφο αποτελείται από ένα θεωρητικό και ένα πρακτικό μέρος, στοχεύοντας στην προσφορά μαθησιακού περιεχομένου και δραστηριοτήτων, εργαλείων και υλικού για την ανάπτυξη ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ασκήσεις βάσει του Εγχειριδίου No Gaps και των σχετικών πιλοτικών αποτελεσμάτων από τους συνεργάτες) για επίτευξη των προτεινόμενων ικανοτήτων συμβούλων στην παροχή συμβουλών σε γυναίκες με μετανάστευση / πρόσφυγες στους τομείς που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα σπουδών No Gaps ως:

- Συμβουλευτική & καθοδήγηση σταδιοδρομίας
- Πρόγραμμα ζωής
- Διαπολιτισμική επικοινωνία / δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών-του πολίτη
- Η διάσταση του φύλου
- Επιχειρηματικές δεξιότητες

1.2) Σχετικά με την δομή του κειμένου

Για κάθε προτεινόμενη μονάδα εκπαιδευτικού προγράμματος που χρησιμοποιείται σε αυτό το έγγραφο ως βάση, το πρώτο μέρος σε κάθε ενότητα θα βρίσκεται συγκεκριμένο θεωρητικό υπόβαθρο για περιπτώσεις και ανάγκες επαγγελματιών που εργάζονται στη συμβουλευτική για νέες γυναίκες/ αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες.

Οποιαδήποτε πρωτοβουλία, συμβολή και κατευθυντήριες γραμμές για την εμπειρία και την πρακτική εξάσκηση σχετικών ικανοτήτων βρίσκεται στη δεύτερη ενότητα, στο πρακτικό μέρος, προσφέροντας εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες.

Αυτό το πρακτικό μέρος ξεκινά με τους λεγόμενους «ενεργοποιητές – energizers», δηλ. δραστηριότητες στην ομάδα που ενσωματώνουν τη σωματική δραστηριότητα με ακαδημαϊκές έννοιες που αποδεικνύουν ότι αυξάνουν τα επίπεδα συμμετοχής των ωφελουμένων, καθώς και προσφέρουν

¹ Η περιγραφή αντιστοιχεί στα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο EQF 6.

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

περαιτέρω **ευκαιρίες μάθησης** μειώνοντας τυχόν προσωπικά «εμπόδια» για επικοινωνία και συνεργασία. Θα πρέπει να θεωρηθούν ως «ανοιχτές πόρτες» για καλύτερη ολοκληρωμένη κοινωνικο-εργασιακή παρέμβαση με νέες γυναίκες που ζητούν άσυλο / πρόσφυγες.

Μια ενότητα σε κάθε κεφάλαιο ικανοτήτων περιέχει «δραστηριότητες» (1 ανά σελίδα) ολοκληρωμένης κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης. Αυτές είναι συγκεκριμένες προτάσεις παρέμβασης που βασίζονται στις ικανότητες των προτεινόμενων κεφαλαίων τις οποίες πρέπει να γνωρίζουν οι επαγγελματίες που συμβουλεύουν τις εν λόγω ομάδες-στόχους και θα πρέπει να τις λάβουν υπόψη τους στη δουλειά τους.

Η τελευταία ενότητα του πρακτικού μέρους σε κάθε κεφάλαιο αποτελείται από εργαλεία κατάλληλα για προβληματισμό, (αυτο-) αξιολόγηση των ωφελούμενων σύμφωνα με τους στόχους του No Gaps. Κάθε κεφάλαιο προτείνει μια κατάλληλη μεθοδολογία για προβληματισμό και αξιολόγηση, προσφέροντας συνολικά μεγάλη ποικιλία σε επαγγελματίες για τη δουλειά τους με νέες γυναίκες που ζητούν άσυλο / πρόσφυγες.

2) Περιεχόμενα εγχειριδίου και εργαλειοθήκης

Οι επόμενες σελίδες παρέχουν το θεωρητικό και πρακτικό περιεχόμενο στις μονάδες ικανοτήτων:

- Συμβουλευτική & καθοδήγηση σταδιοδρομίας
- Πρόγραμμα ζωής
- Διαπολιτισμική επικοινωνία / δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών
- Η διάσταση του φύλου
- Επιχειρηματικές δεξιότητες

2.1) ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ & ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

2.1.1) Η θεωρία πίσω από την “ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ & ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ”

Περίληψη

Ο κύριος στόχος της **συμβουλευτικής και καθοδήγησης σταδιοδρομίας** είναι να βοηθήσει τα άτομα να πιστέψουν στον εαυτό τους και στα δυνατά τους σημεία, ώστε να μπορούν να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, είτε συνεχίζοντας είτε λαμβάνοντας εκπαίδευση και βρίσκοντας δουλειά. Μερικές φορές τα άτομα επιτυγχάνουν σε άλλους τομείς τους οποίους υποτιμούν και δεν τους θεωρούν ως αφετηρία για την απόκτηση δεξιοτήτων. Οι σύμβουλοι πρέπει να βοηθήσουν να εμφανιστούν όλες οι δεξιότητες, οι κλίσεις και τα δυνατά σημεία κάθε συμμετέχοντα και να τις υποστηρίξουν, με βάση τις θετικές πτυχές τους και όχι τις ελλείψεις που μπορεί να υπάρχουν.

Κυρίως μέρος

Η συμβουλευτική και η καθοδήγηση σταδιοδρομίας είναι μια σημαντική διαδικασία που παρέχεται μεμονωμένα ή σε ομαδική μορφή. Μεταξύ άλλων, βοηθά τους ανθρώπους να:

- ✓ Ευαισθητοποιηθούν και να αξιολογήσουν τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά (ενδιαφέροντα, αξίες, επιδόσεις κ.λπ.)
- ✓ Λάβουν επαγγελματικές και εκπαιδευτικές πληροφορίες
- ✓ Αντιστοιχίσουν τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά με πιθανές εκπαιδεύσεις ή και καριέρα
- ✓ Λάβουν εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις
- ✓ Διαχειριστούν αλλαγές και να αντιμετωπίσουν πρακτικά ζητήματα που σχετίζονται με αυτές
- ✓ Δημιουργήσουν ένα σχέδιο δράσης

Είναι σημαντικό να εκπονηθεί ένα ατομικό σχέδιο δράσης για να διαμορφωθούν συγκεκριμένοι στόχοι και βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι συμμετέχοντες προκειμένου να έχουν ένα σαφές και ρεαλιστικό πλάνο, το οποίο θα προσπαθήσουν να πετύχουν για να επιτύχουν τους στόχους που έθεσαν με τον/την σύμβουλο.

Η προετοιμασία για την επιτυχή ένταξη στην αγορά εργασίας, η οποία είναι απαιτητική και ανταγωνιστική σήμερα, απαιτεί επαγγελματική συμπεριφορά βασισμένη στην απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων σε επαγγελματικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι ο/η σύμβουλος πρέπει να δώσει έμφαση στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ατόμων και να τους υποστηρίξει προκειμένου να αποκτήσουν μια θετική εικόνα και στάση για την εργασία τους και τον ρόλο τους ως εργαζομένων.

Η προετοιμασία για την επιτυχή ένταξη στην αγορά εργασίας είναι απαιτητική και ανταγωνιστική.

Η προβλεπόμενη διαδικασία παρέχει μια πρώτη φάση προσανατολισμού στην οποία οι άνθρωποι μπορούν να λάβουν πληροφορίες σχετικά με διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς, να πραγματοποιήσουν μια εκπαιδευτική και ψυχολογική αξιολόγηση και στη συνέχεια να επικεντρωθούν στον τομέα στον οποίο θα αξιοποιηθούν καλύτερα οι επαγγελματικές τους δεξιότητες. Για να μην τους αφήσει μόνους, ο/η σύμβουλος τους ακολουθεί με περιεκτικό τρόπο, με αναφορές σε οικογενειακά ζητήματα, κοινωνικά προβλήματα, μαθησιακές δυσκολίες, συμπεριφορές, προηγούμενες παρατηρήσεις και σχέδια για το μέλλον.

Μέσω της ενεργού αλληλεπίδρασης μεταξύ του συμβούλου και του ωφελούμενου, της οικοδόμησης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της εμπιστοσύνης, καθώς και ποικίλων δραστηριοτήτων παρακίνησης, ο δικαιούχος/ωφελούμενος των υπηρεσιών αναμένεται να αποκτήσει τις απαιτούμενες ικανότητες προκειμένου να λάβει την καλύτερη δυνατή απόφαση λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες πτυχές της προσωπικότητάς του.

Βιβλιογραφία

All Different All Equal (1999). Education Pack. Ideas, resources, Methods and Activities for Informal Intercultural Education with Young People and Adults. Strasbourg: European Youth Centre, Youth Directorate.

https://ec.europa.eu/employment_social/ECDB/equal/jsp/dpComplete_1007.htm

http://main.ekke.gr/projects/sem/resources/others/Kales_praktikes.pdf

2.1.2) Εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες για την επίτευξη των προτεινόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ & ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ				25 ώρες
<p>ΣΤΟΧΟΙ: Ο στόχος αυτής της θεματικής ενότητας είναι να παρέχει στους επαγγελματίες τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώσεις προκειμένου να είναι σε θέση να βοηθήσουν τους δικαιούχους/ωφελουμένους τους να αποκτήσουν αυτογνωσία, δεξιότητες καθορισμού στόχων, δεξιότητες λήψης αποφάσεων και δημιουργία και παρακολούθηση ενός σχεδίου δράσης. Στόχος είναι να δοθούν στους επαγγελματίες όλα τα προσόντα που απαιτούνται για να προσδιορίσουν και να κάνουν τις πρώτες παρατηρήσεις σχετικά με τις ανάγκες των δικαιούχων τους και να καθοδηγήσουν το άτομο, λαμβάνοντας υπόψη τις ρεαλιστικές συνθήκες της ζωής του / της, τις πρώτες επιλογές του/της και να το προετοιμάσουν για μια επιτυχημένη ένταξη στην αγορά εργασίας, βάσει ενός ατομικού σχεδίου δράσης λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητές τους.</p>				
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Με την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας ο εκπαιδευόμενος θα είναι σε θέση:				
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΘΥΝΟΤΗΤΑ & ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
Ορθή εφαρμογή των αρχών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για να (ανα)προσανατολίσουν τους δικαιούχους σχετικά με την καριέρα τους και την είσοδο στην αγορά εργασίας	Παροχή διαδικασιών συμβουλευτικής και ανάπτυξης σταδιοδρομίας σε διαφορετικούς πληθυσμούς. Υποστήριξη ωφελουμένων στο σχεδιασμό σταδιοδρομίας	Προσδιορισμός προκαταλήψεων των ωφελουμένων ως προς την εργασία με βάση το φύλο, τη φυλή και τα πολιτιστικά στερεότυπα. Αξιολόγηση προσωπικών χαρακτηριστικών όπως στάση, επίτευγμα, ενδιαφέροντα, αξίες και χαρακτηριστικά προσωπικότητας Τεχνικές και πρακτικές αυτό-αξιολόγησης και αξιολόγησης. Συμμόρφωση με κανόνες δεοντολογίας και πρότυπα που σχετίζονται με το επάγγελμα της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας Τρέχοντα ηθικά και νομικά ζητήματα	Συνεργασία με τους ωφελουμένους για τον προσδιορισμό των προσωπικών στόχων. Καθιέρωση και διατήρηση παραγωγικής συμβουλευτικής σχέσης με τους δικαιούχους Αναγνώριση των δικών σας περιορισμών ως σύμβουλοι σταδιοδρομίας και αναφορά επίβλεψης ή παραπομπής των δικαιούχων όταν χρειάζεται Αξιολόγηση των σημερινών δυνατών σημείων, των αδυναμιών και των τομέων ανάπτυξης Ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης για την υποστήριξη και την επίτευξη των στόχων	Εφαρμογή διαδικασίας καθορισμού μελλοντικών στόχων ανάπτυξης ή σταδιοδρομίας Ανεύρεση πληροφοριών κατά τον καθορισμό μελλοντικών στόχων Εφαρμογή σχεδίων δράσης σε μελλοντικές ευκαιρίες προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης Ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης με και για τον δικαιούχο Χρήση της τεχνικής "SMART" για την υποστήριξη και τον καθορισμό των κατάλληλων σκοπών και στόχων

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

		<p>που επηρεάζουν την πρακτική της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με όλους τους πληθυσμούς</p> <p>Αναγνώριση τη σημασία των επιτευγμάτων και των ενδιαφερόντων για την ανάπτυξη</p> <p>Κατανόηση της έννοιας του κινήτρου και ανάπτυξη της επίγνωσης των προσωπικών ενδιαφερόντων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων</p> <p>Κατανόηση των διαδικασιών που περιλαμβάνονται στον καθορισμό και την επίτευξη προσωπικών στόχων</p> <p>Αναγνώριση και χρήση των φάσεων συνέντευξης & καθοδήγησης</p>	<p>Υλοποίηση συνεντεύξεων συμβουλευτικής</p>	
--	--	--	--	--

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ υπολογιστής με σύνδεση στο διαδίκτυο για πρόσβαση στο διαδικτυακό υλικό (φύλλα εργασίας και άρθρα) που αναφέρεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

2.1.2.1) Ενεργοποιητές – energizers

Περιεχόμενο και Οδηγίες

- Ο στόχος της δραστηριότητας είναι αφενός να δημιουργήσει ένα θετικό κλίμα και να σπάσει τον πάγο μεταξύ των συμμετεχόντων με έναν αστείο τρόπο και από την άλλη να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να ακούσουν και να μάθουν τα ονόματα των άλλων.
- Όλοι οι συμμετέχοντες σηκώνονται και ο εκπαιδευτής δίνει τυχαία ένα μπαλόνι σε έναν. Ο συμμετέχων που παίρνει το μπαλόνι πρέπει να περάσει από τους άλλους, πατώντας ελαφρά στον αέρα, προσέχοντας να μην το πετάξει στο πάτωμα και ταυτόχρονα να λέει το όνομά του δυνατά μέχρι να δώσει το μπαλόνι σε άλλο συμμετέχοντα που θα επαναλάβει τη διαδικασία λέγοντας το δικό του όνομα. Το μπαλόνι πρέπει να περάσει από όλους τους συμμετέχοντες.

Χρόνος

- 15-30min. (Εξαρτάται από τον αριθμό των συμμετεχόντων)

Υλικά και στήσιμο

- Μπαλόνια
- Ένας άδειος χώρος όπου επιτρέπεται η ελεύθερη κίνηση

2.1.2.2) Ολοκληρωμένες δραστηριότητες παρέμβασης κοινωνικής ζωής & εργασίας

Οι τρεις δραστηριότητες που περιγράφονται είναι «Ο Οδηγός Εξερεύνησης Ιστορικού», ο «Προγραμματισμός στόχων» και το «ατομικό σχέδιο δράσης».

Ο **Οδηγός Εξερεύνησης Ιστορικού** είναι ένα χρήσιμο εργαλείο που επιτρέπει στους συμβούλους να εντοπίζουν και να κάνουν πρώτες παρατηρήσεις σχετικά με τις ανάγκες του νέου ατόμου, χωρίζοντάς τις σε τρία επίπεδα: βασικές ανάγκες, κοινωνικές ανάγκες και επαγγελματικές ανάγκες. Ο/Η σύμβουλος λαμβάνει υποστήριξη από τη φόρμα συνέντευξης σταδιοδρομίας που περιλαμβάνει τρία επίπεδα, επαγγελματικό, οικογενειακό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Ο/Η σύμβουλος καλείται να καθοδηγήσει το άτομο λαμβάνοντας υπόψη τις ρεαλιστικές συνθήκες της ζωής του για να κάνει τις πρώτες επιλογές του.

Ο **Προγραμματισμός στόχων** είναι μια δυναμική διαδικασία για να σκεφτείτε το ιδανικό σας μέλλον και να παρακινήσετε τον εαυτό σας να μετατρέψει το όραμά σας για αυτό το μέλλον σε πραγματικότητα. Ο καθορισμός στόχων SMART βοηθά τους δικαιούχους/ωφελομένους να έχουν μια ρεαλιστική εικόνα των τρεχουσών δυνατοτήτων και αδυναμιών τους, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη διαδικασία και να τους παρακινήσουν να εργαστούν σκληρά προκειμένου να επιτύχουν αυτούς τους στόχους και να μην παραιτηθούν ποτέ. Επιπλέον, αφού κατανοήσουν τους στόχους των δικαιούχων/ωφελομένων, οι εκπαιδευτές θα μπορούν να τους θέσουν σε ένα σχέδιο δράσης, παρακολουθώντας και καταγράφοντας τη διαδικασία.

Το **ατομικό σχέδιο δράσης** είναι το κλειδί για ολόκληρη τη διαδικασία. Αναφέρεται στον σχεδιασμό συγκεκριμένων μέτρων που πρέπει να πάρει το άτομο. Η διερεύνηση είναι το πρώτο βήμα, με τον σύμβουλο να λαμβάνει υπόψη του τι αρέσει στο άτομο, για ποιους τομείς ενδιαφέρεται, σε τι τομέα είναι καλός/ή, ποια εργασία θέλει να κάνει, ποιοι είναι οι στόχοι του (προσωπικοί και επαγγελματικοί), σε ποιους τομείς πιστεύει ότι μπορεί να βελτιωθεί. Με βάση τα αποτελέσματα, τα απαραίτητα βήματα και οι προτεραιότητες προσδιορίζονται στο ατομικό σχέδιο δράσης. Το σχέδιο δράσης, αφού έχει σχεδιαστεί προσεκτικά σε συνεργασία με τον/την σύμβουλο, υπογράφεται και από τους δύο, σχηματίζοντας έτσι ένα είδος σύμβασης που υποδηλώνει τη συμφωνία και τη δέσμευση του ατόμου να προχωρήσει στην εφαρμογή του.

Οδηγός Εξερεύνησης Ιστορικού

Χρόνος:
180 min.

**Υλικά και
Στήσιμο:**
εκτυπώσεις
του The
History
Exploration
Guide
στυλό
σημειωματά
ριο ή λευκές
σελίδες για
σημειώσεις

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Ο στόχος αυτού του παιχνιδιού - ρόλων είναι να βοηθήσει τον σύμβουλο να εντοπίσει και να κάνει πρώτες παρατηρήσεις σχετικά με τις ανάγκες των δικαιούχων, να τους καθοδηγήσει λαμβάνοντας υπόψη τις ρεαλιστικές συνθήκες της ζωής τους και να προετοιμάσει μια επιτυχημένη ένταξη στην αγορά εργασίας.

Οι συμμετέχοντες σχηματίζουν ομάδες τριών ατόμων. Κάποιος πρέπει να παίξει το ρόλο του συμβούλου, ένας τον ωφελούμενο και ο τελευταίος πρέπει απλώς να παρατηρήσει τις συμβουλευτικές διαδικασίες και να κρατάει σημειώσεις.

Ένα φύλλο "Οδηγός εξερεύνησης ιστορικού" δίνεται σε κάθε ομάδα και ξεκινά η προσομοίωση. Φυσικά το άτομο - δικαιούχος παίζει ρόλο και ως εκ τούτου δεν χρειάζεται να αποκαλύψει την αληθινή ιστορία του, καθώς αυτό είναι κάτι για το οποίο πρέπει πρώτα να δημιουργηθεί ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Σε αυτό το στάδιο, το άτομο που παίζει το ρόλο του δικαιούχου θα αντιπροσωπεύει κατά προτίμηση έναν δικαιούχο με μετανάστευση ή πρόσφυγες για να καλύψει καλύτερα τις ανάγκες του έργου.

Αφού ολοκληρωθεί κάθε ομάδα, τα μέλη ανταλλάσσουν ρόλους και ξεκινούν ξανά. Στο τέλος διευκολύνεται μια συνομιλία, παρακινώντας τους συμμετέχοντες να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, καθώς και να δώσουν ανατροφοδότηση σχετικά με τον οδηγό.

Ο οδηγός περιλαμβάνει τρία επίπεδα, επαγγελματικό, οικογενειακό και εκπαιδευτικό επίπεδο.

ακολουθεί ο Οδηγός

Οδηγός Συνέντευξης

Επαγγελματικού Προσανατολισμού

1ο Μέρος: Διαμόρφωση Πρώτων Επαγγελματικών Επιλογών

- Έχεις σκεφτεί κάποιο ή κάποια επαγγέλματα που θα σου άρεσε να κάνεις;
- Με τι κριτήρια οδηγήθηκες σ' αυτές τις σκέψεις, τα επαγγέλματα;
- Σε βοήθησε κανένας; Ποιος/α; Πως ;
- Έχεις βρει καμία βοήθεια πάνω σ' αυτό το θέμα του Ε.Π στο σχολικό σου περιβάλλον (άμεση ή έμμεση)
- Αυτά τα επαγγέλματα που σκέπτεσαι τα συζητήσεις με τους γονείς σου και τους φίλους σου; Πώς αντέδρασαν;
- Τι πληροφορίες έχεις για τα επαγγέλματα που θα σου άρεσαν να κάνεις και την εκπαίδευση που απαιτούν ;
- Έκανες καμιά προσπάθεια να συγκεντρώσεις πρόσθετες πληροφορίες;

Προσωπικός Απολογισμός

1. Προσωπικά Διαφέροντα

1.1. Που εκδηλώνονται στις οικογενειακές δραστηριότητες

- Ποιες δραστηριότητες είναι αυτές που κάνεις πιο συχνά;
- Που κάνεις πιο ευχάριστα,
- Γιατί ;
- Κάνεις μόνος ή με κάποιο δικό σου κάποια
  - χειρωνακτική εργασία;
  - διανοητική εργασία;
  - ποιες, γιατί ;
  - τι σ' ευχαριστεί σ' αυτές ;

1.2. Που εκδηλώνονται στο σχολικό πλαίσιο

- Συμμετέχεις σε κάποιο σύλλογο;
- Τι ρόλο παίζεις;
- Ποια είναι η λειτουργία σου;
- Τι σου αρέσει σ' αυτό ;

1.3. Που εκδηλώνονται στον ελεύθερο χρόνο σου

- Ποιες είναι οι δραστηριότητες που κάνεις πιο συχνά;
- Γιατί;
- Ανεξάρτητα από τα εμπόδια και το σχολικό σου πρόγραμμα ποιες θα ήθελες να είναι οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου σου;
- Γιατί;

2. Επαγγελματική Πληροφόρηση

2.1. Ποια επαγγέλματα γνωρίζεις:

- Γιατί τα ασκούν κάποιοι από το περιβάλλον σου;
- Γιατί τα είδες ν' ασκούνται;
- Γιατί σου μίλησαν με καλά λόγια γι' αυτά ;
- Γιατί διάβασες κάτι ιδιαίτερο;

2.2. Τι συγκράτησες ιδιαίτερα απ' αυτά τα επαγγέλματα;

2.3. Οι γονείς και οι φίλοι σου, σου εξηγούν το περιεχόμενο του επαγγέλματός τους;

- Τους έχεις δει να εργάζονται;
- Ποιο σημείο του επαγγέλματος τους σου φαίνεται πιο σημαντικό;
- Θα σου άρεσε να κάνεις αυτό/ά το επάγγελμα/τα; Γιατί ;

3. Επαγγελματικά Διαφέροντα

3.1. Από τα επαγγέλματα που γνωρίζεις περιέγραψε

- Τα σημεία που σου φαίνονται πιο ενδιαφέροντα
- Τα σημεία που σου φαίνονται λιγότερο ενδιαφέροντα
- Γιατί;

3.2. Ποια από τα επαγγέλματα που γνωρίζεις θα σου άρεσε να ασκήσεις και γιατί;

3.3. Ποια δεν θα ήθελες ποτέ να κάνεις και γιατί

3.4. Σε ιδανική περίπτωση και χωρίς να λάβεις υπ' όψη σου την πραγματικότητα, τι θα ονειρευόσουν να κάνεις επαγγελματικά;

3.5 Τι δεν θα ήθελες επ' ουδενί λόγω να κάνεις;

3.6 Συζητάς με τους γονείς σου και τους φίλους σου αυτό που θα ήθελες να κάνεις;

4. Αξίες

4.1. Από το περιβάλλον σου ποια είναι τα τρία άτομα που θαυμάζεις;

Γιατί ;

4.2. Για σένα ποια είναι τα πιο σημαντικά κριτήρια που πρέπει να λάβει κάποιος υπ' όψη του για να διαλέξει επάγγελμα;

- το ενδιαφέρον για την εργασία
- οι συνθήκες εργασίας
- οι σχέσεις με τους άλλους συναδέλφους
- οι προοπτικές εξέλιξης
- ο μισθός
- το γόητρο του επαγγέλματος
- η σταθερότητα της απασχόλησης
- η ποικιλία στην απασχόληση
- άλλα (διευκρίνισε)

4.3. Βάλε σε σειρά προτεραιότητας τις παρακάτω «προσωπικές αξίες»

- Επαγγελματική ζωή, σταδιοδρομία
- Οικογενειακή ζωή
- Απασχόληση ελεύθερου χρόνου, προσωπικές δημιουργίες
- Προσφορά στο κοινωνικό σύνολο
- Φίλοι και κοινωνικές σχέσεις
- Άλλα

4.4 Πόσο κόπο, πόση προσπάθεια είσαι διατεθειμένος/η να καταβάλεις για να προετοιμαστείς για ένα επάγγελμα που σ' αρέσει πολύ ;

- Πόσο σίγουρος/η αισθάνεσαι γι' αυτές τις επαγγελματικές σου επιλογές; (πόσο σίγουρος/η ότι είναι σωστές)

Πολύ

Μέτρια

Καθόλου

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

- Γιατί;
- Έχεις σκεφτεί να συνδέσεις αυτά τα επαγγελματικά σου σχέδια με την μελλοντική σου ζωή;
  - Οικογενειακή
  - Κοινωνική – Φίλους
  - Ελεύθερο χρόνο
  - Ψυχαγωγία
- Ποια είναι κατά δική σου γνώμη η πιο μεγάλη δυσκολία που αντιμετωπίζει κάποιος όταν πρόκειται να διαλέξει επάγγελμα;
- Ποια είναι η πιο μεγάλη δυσκολία που αντιμετωπίζεις εσύ στο να διαλέξεις επάγγελμα ;

2ο μέρος: Οικογένεια

1. Από ποιούς αποτελείται η οικογένεια σου;
  - 1.1 Με τι ακριβώς ασχολείται ο καθένας;
2. Πώς είναι οι σχέσεις σου με καθένα απ' αυτούς;
  - μητέρα
  - πατέρα
  - αδέρφια
  - 2.1 Έχεις κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα με κάποιον απ' αυτούς. Τι ακριβώς και με ποιόν;
  - 2.2 Έχεις κάποια ιδιαίτερη αδυναμία σε κάποιον απ' αυτούς;
3. Συζητάς τα προβλήματα σου μαζί τους;
  - 3.1 Με ποιόν –α –ους;
  - 3.2 Ποια προβλήματα;
  - 3.3 Τι ανταπόκριση βρίσκεις ;
4. Πώς αντιμετωπίζουν οι γονείς σου το θέμα της επαγγελματικής σου απόφασης;
  - 4.1 Το συζητάτε;
  - 4.2 Προσπαθούν να σε βοηθήσουν και πώς;
  - 4.3 Επιδιώκεις ή αποφεύγεις τις συζητήσεις αυτές και γιατί ;

3ο μέρος: Σχολικές επιδόσεις - Περιβάλλον

1. Ποια μαθήματα σ' αρέσουν περισσότερο (σχετικά);
  - 1.1 Τι είναι ακριβώς αυτό που σ' αρέσει σ' αυτά;
  - 1.2 Υπάρχει και σ' αυτά κάτι που δεν σ' αρέσει καθόλου;
2. Σε ποια μαθήματα τα πας καλύτερα;
  - 2.1 Γιατί;

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

- 2.2 Θα μπορούσες αν ήθελες να πας ακόμη καλύτερα και πώς;
3. Ποια μαθήματα δεν σ' αρέσουν καθόλου;
  - 3.1 Γιατί;
  - 3.2 Υπάρχει κάτι έστω και σ' αυτά τα μαθήματα που σ' αρέσει κάπως;
4. Σε ποια μαθήματα τα πας πολύ άσχημα;
  - 4.1 Γιατί;
  - 4.2 Τι βαθμούς έχεις σ' αυτά τα μαθήματα;
  - 4.4 Θα μπορούσες αν ήθελες να τα πήγαινες καλύτερα; Πως;
5. Από τα εξωσχολικά μαθήματα υπάρχει κάποιο που σ' αρέσει ιδιαίτερα; Ποιο και γιατί;
6. Γενικά από το σύνολο των εξωσχολικών και σχολικών μαθημάτων υπάρχει κάποιο μάθημα ή κάποιο μέρος μαθήματος (δραστηριότητα), που θα ήθελες να περιλαμβάνεται στο επάγγελμά σου;
  - 6.1 Ποιό –α;
  - 6.2 Γιατί;
7. Πως είναι οι σχέσεις σου με τους καθηγητές σου;
  - 7.1 Ποιους απ' αυτούς/ές παραδέχεσαι και γιατί;
  - 7.2 Ποιους απ' αυτούς/ές απορρίπτεις τελείως και γιατί;
  - 7.3 Υπάρχει κάποιος που θαυμάζεις ιδιαίτερα και γιατί;
8. Πως είναι οι σχέσεις σου με τις συμμαθήτριες/τες σου;
  - 8.1 Έχεις καλούς, πραγματικούς φίλους και πόσους;
  - 8.2 Υπάρχει κάποιος συμμαθητής/τρια που θαυμάζεις και γιατί;
  - 8.3 Συζητάς μαζί τους τα προβλήματα που σε απασχολούν; Και ποια απ' αυτά;
  - 8.4 Συζητάς μαζί τους το θέμα του Ε.Π σου;
  - 8.5 Πιστεύεις ότι αυτές οι συζητήσεις σε βοηθάνε και γιατί;

Προγραμματισμός Στόχων

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Χρόνος:
120 min.

**Υλικά και
Στήσιμο:**
Εκτυπώσεις
των
ασκήσεων
Στυλό

Κατά τον καθορισμό στόχων, είναι σημαντικό να προσδιορίσετε και να αναγνωρίσετε εάν αυτοί οι στόχοι είναι SMART (Specific, Measurable, Achievable, Related, Time-bound /Συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, επιτεύξιμοι, σχετικοί, χρονικά δεσμευμένοι) για να μπορέσετε να τους επιτύχετε. Πρώτα απ' όλα, πρέπει να εξετάσουμε εάν ο στόχος σας είναι συγκεκριμένος σχετικά με το τι θέλετε να πετύχετε. Δεύτερον, ένας στόχος πρέπει να είναι μετρήσιμος που σημαίνει ότι πρέπει να προτείνουμε έναν δείκτη προόδου προκειμένου να καταστήσουμε τον στόχο μας πιο απτό. Επιπλέον, πρέπει να είναι εφικτός. Πρέπει να σκεφτούμε πώς να επιτύχουμε αυτόν τον στόχο και αν έχουμε ό, τι απαιτείται για να το επιτύχουμε. Εάν όχι, πρέπει να σκεφτούμε τι θα χρειαζόταν για την επίτευξή τους. Ένας στόχος πρέπει επίσης να είναι Ρεαλιστικός που σημαίνει ότι πρέπει να δηλώσουμε ποια αποτελέσματα μπορούν ρεαλιστικά να επιτευχθούν. Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό πρέπει να είναι το χρονικό του περιθώριο. Είναι σημαντικό να προσδιορίσετε πότε μπορούν να επιτευχθούν τα αποτελέσματα, ενώ εάν ο στόχος μας δεν έχει ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα, υπάρχει πιθανότητα να μην τον πετύχουμε.

Μόλις οι εκπαιδευόμενοι αποκτήσουν τις θεωρητικές γνώσεις σχετικά με τον έξυπνο στόχο, μπορούν να προχωρήσουν σε αυτήν την άσκηση. Καταγράφουν τον στόχο τους όπως το έχουν κατά νου. Στη συνέχεια, σε κλίμακα από ένα έως 10, πρέπει να βάλουν μια κουκκίδα όπου πιστεύουν ότι ο στόχος τους αξιολογείται για κάθε ένα από τα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, πόσο συγκεκριμένος είναι ο στόχος τους από το 1 έως το 10. Σχεδιάζουν μια τελεία στη γραμμή που αναφέρεται στο s (συγκεκριμένο) και κάνουν το ίδιο για κάθε ένα από τα άλλα χαρακτηριστικά. Όταν κάνουν αυτήν τη διαδικασία για όλες τις δυνατότητες, ενώνουν τις τελείες και παρατηρούν το διάγραμμα.

Μετά από αυτό, τους δίνεται η εκτύπωση του SMART GOAL. Αρχικά, οι ωφελοούμενοι σκέφτονται για το στόχο τους και κάνουν μια ανταλλαγή ιδεών για αυτό που φαντάζονται γράφοντας ό, τι έρχεται στο μυαλό χωρίς να το επεξεργαστούν. Στη συνέχεια, τους ζητείται να τακτοποιήσουν αυτά που έχουν γράψει και να ξεκινήσουν ξαναγράφοντας τον στόχο τους, καθιστώντας τον πιο συγκεκριμένο. Μετά από αυτό το ξαναγράφουν, καθιστώντας τον πιο μετρήσιμο αυτή τη φορά. Συνεχίζουν με αυτόν τον τρόπο, ξαναγράφοντας τον στόχο ξανά και ξανά μέχρι να αποκτήσουν όλα τα χαρακτηριστικά για να είναι SMART. Τέλος, γράφουν τώρα τον SMART στόχο τους. Αφού ξαναγράψουν τον στόχο εστιάζουν σε αυτόν και κάνουν την ίδια διαδικασία με την κλίμακα ξανά, δηλαδή, επανασχεδιάζουν μια τελεία στην ίδια κλίμακα όπου πιστεύουν ότι ο στόχος τους έχει πλέον επιτευχθεί. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία, παρατηρούν το πριν και μετά της απόστασης των κουκκίδων για κάθε χαρακτηριστικό ξεχωριστά, αλλά και για όλα τα χαρακτηριστικά γενικά.

Ακολουθεί η άσκηση

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

IEKEP **S M A R T**

10 10 10 10 10

1 1 1 1 1

My goal .....

GOAL SETTING

MY GOAL IS.....
BRAINSTORMING

make it **S**pecific
.....
make it **M**easurable
.....
make it **A**chievable
.....
make it **R**ealistic
.....
make it **T**ime-bound
.....

write here your new
SMART goal

IEKEP INSTITUTE OF TRAINING AND VOCATIONAL GUIDANCE

IEKEP **S M A R T**

10 10 10 10 10

1 1 1 1 1

My new goal .....

Ατομικό Σχέδιο Δράσης

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Χρόνος:
120 min.

**Υλικά -
Στήσιμο:**
Εκτυπώσεις
Στυλό

Το ατομικό σχέδιο δράσης είναι ένα πολύ σημαντικό σημείο για την συμβουλευτική και καθοδήγηση σταδιοδρομίας επειδή καταγράφει τα κατάλληλα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ένα άτομο για να επιτύχει τους στόχους που έχει θέσει.

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να συνδυαστεί με τις δύο προηγούμενες και κυρίως με τη δραστηριότητα που σχετίζεται με τον οδηγό εξερεύνησης ιστορικού. Ο εκπαιδευτής δίνει σε κάθε συμμετέχοντα το μεμονωμένο φύλλο σχεδίου δράσης και όλοι παίρνουν λίγο χρόνο για να το σκεφτούν και να το ολοκληρώσουν.

Όταν όλοι το έχουν ολοκληρώσει, σχηματίζουν ζεύγη και το συζητούν με τον ζευγάρι τους, ανταλλάσσουν απόψεις και, εάν είναι χρήσιμο, κάνουν αλλαγές στο σχέδιο δράσης τους.

Στο τέλος, μοιράζονται τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους με ολόκληρη την ομάδα.

ακολουθεί το Ατομικό Σχέδιο Δράσης

Ατομικό Σχέδιο Δράσης

Ο Προσωπικός/ εκπαιδευτικός/ επαγγελματικός μου απολογισμός:

.....

.....

.....

Μετά τη διαδικασία επαγγελματικού προσανατολισμού και συζήτηση με τον Σύμβουλο φαίνεται:

- Να μου αρέσει/ ενδιαφέρει να .....
- Να είμαι καλός/ή .....
- Να προτιμώ ένα επάγγελμα .....
- Να .....

Άλλα σχόλια .....

Οι Στόχοι Μου - Προσωπικοί και Επαγγελματικοί- (με σειρά προτεραιότητας):

.....

.....

.....

Τομείς στους οποίους μπορώ να βελτιωθώ (προσωπικοί/ εκπαιδευτικοί/ επαγγελματικοί κλπ):

.....

.....

.....

Το προσωπικό μου σχέδιο δράσης είναι:

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΒΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΩ / ΠΩΣ?
Να προσεγγίσω Υπηρεσίες για....	
Να εκπαιδευτώ σε	
Να αποκτήσω εμπειρία σε	
Να εργαστώ	
Να επιστρέψω στο σχολείο	
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΒΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΩ / ΠΩΣ?

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Οι δραστηριότητες που προτείνονται παραπάνω είναι αλληλένδετες και έχουν συνοχή. Το ένα μπορεί να οδηγήσει στο άλλο.

Στο τέλος κάθε συνεδρίας, ο εκπαιδευτής ζητά από τους συμμετέχοντες να του στείλουν ένα e-mail αναφέροντας μια θετική και μια αρνητική σκέψη για τις δραστηριότητες και τους ζητά να έχουν στείλει αυτό το e-mail πριν από την επόμενη συνεδρία. Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τις σκέψεις του καθενός χωρίζοντας τους σε θετικά και αρνητικά και δημιουργεί δύο λίστες για να τις παρουσιάσει στην επόμενη συνεδρία και να συζητήσει με τους συμμετέχοντες.

Επιπλέον, πριν από το τέλος κάθε συνεδρίας, ο εκπαιδευτής μπορεί να ζητήσει από κάθε συμμετέχοντα να γράψει σε ένα post-it μια νέα ικανότητα που πιστεύει ότι κέρδισε ή βελτιώθηκε. Για κάθε συνεδρία ο καθένας προσθέτει μια νέα ικανότητα και πριν από το τέλος της τελευταίας περιόδου ο εκπαιδευτής διαβάζει δυνατά όλες τις νέες δεξιότητες που απέκτησε η ομάδα.

2.1.2.3) Εργαλεία για προβληματισμό & (αυτο-) αξιολόγηση

Στο τέλος κάθε δραστηριότητας έχει μεγάλη σημασία η διεξαγωγή δραστηριοτήτων για αυτό-αναστοχασμό και αυτό-αξιολόγηση, προκειμένου να ανακουφίσει τα συναισθήματα των συμμετεχόντων και να τους βοηθήσει να προσδιορίσουν πού στέκονται αυτή τη στιγμή, τι έχουν επιτύχει και πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα επιτεύγματα καθώς και αυτά που τους έχουν διαφύγει.

Περιεχόμενο και οδηγίες προβληματισμού & αξιολόγησης	Ειδικές λεπτομέρειες σχετικά με το ρόλο του επαγγελματία	Υλικά - Στήσιμο	Χρόνος
Εργαλεία Προβληματισμού			
Ερωτήσεις προβληματισμού: <ul style="list-style-type: none"> • Λαμβάνοντας υπόψη την απόκλιση μεταξύ του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεστε τον εαυτό σας και του πώς σας αντιλαμβάνονται οι άλλοι, γνωρίζετε τα δικά μας «τυφλά σημεία»; • Υπάρχουν νέες δεξιότητες που μπορείτε να μάθετε; • Εάν μπορούσατε να επιστρέψετε στο παρελθόν, τι θα κάνατε διαφορετικά; • Σε κλίμακα από 1 έως 10 που πιστεύετε ότι στέκεστε αυτήν τη στιγμή; 	<p>Ο επαγγελματίας μοιράζει τις ερωτήσεις στους εκπαιδευόμενους. Θα πρέπει να προβληματιστούν και να γράψουν σύντομες απαντήσεις ανώνυμα σε διαφορετικά post-it. Αφού τελειώσουν όλοι οι συμμετέχοντες, ο επαγγελματίας τους ζητά να τοποθετήσουν το post-it σε έναν πίνακα ή έναν τοίχο. Διαβάζει δυνατά μερικά από αυτά. Θα ήταν χρήσιμο να οργανωθεί μετά μια ομαδική συνομιλία.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εκτυπώσεις των ερωτήσεων • Post-it • Στυλό 	40 min.

Εργαλεία Αυτό- αξιολόγησης

Με την ολοκλήρωση της ενότητας ....

	1 Διαφωνώ	2 Μάλλον Διαφωνώ	3 Ουδέτερος/η	4 Μάλλον συμφωνώ	5 Συμφωνώ
... Απέκτησα βασικές γνώσεις σχετικά με ζητήματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας					
... Κατάλαβα πώς οι εκπαιδευτές / σύμβουλοι μπορούν να βοηθήσουν τους δικαιούχους.					
... βρήκα πόρους (σύνδεσμοι, άρθρα, βίντεο) για περαιτέρω ανάγνωση.					

Ο επαγγελματίας μοιράζει το κουίζ αυτοαξιολόγησης σε εκπαιδευόμενους που πρέπει να το συμπληρώσουν μόνοι τους και να σκεφτούν τι έχουν αποκτήσει και τι λείπει. Αφού τελειώσει ο καθένας, ο επαγγελματίας τους ρωτά για τη γνώμη τους και τα συναισθήματά τους για τη δραστηριότητα ..

- Εκτυπωμένο Κουίζ
- Στυλό

20 min.

2.2) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΖΩΗΣ

2.2.1) Η θεωρία πίσω από τον «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΖΩΗΣ»

Περίληψη

Είμαστε άτομα. Αλλά αυτή η ατομικότητα χτίζεται σταδιακά. Δεν είναι σαν να ξυπνάμε κάποια μέρα και αποφασίζουμε να γίνουμε κάποιοι. Η ταυτότητα του ατόμου μας (μοναδικά χαρακτηριστικά που μας διακρίνουν από τους άλλους) επηρεάζει τα άτομα γύρω μας, τις σχέσεις μας και τους τρόπους αλληλεπίδρασης με άλλους σ'ένα τομέα (οικογένεια, γειτονιά, τοπική κοινότητα, έθνος κ.λπ.). Πολλοί διαφορετικοί παράγοντες μπορούν να καθορίσουν την προσωπική μας ταυτότητα. Ένα από αυτά είναι η προσωπικότητά μας και μπορεί να αλλάξει εάν λάβουμε ενεργά μέτρα για να γίνουμε το άτομο που θέλουμε να είμαστε.

Κυρίως μέρος

Κάθε άτομο είναι μοναδικό, εξίσου άξιο, και έχει το δικαίωμα να ζει σύμφωνα με τις πεποιθήσεις, τα έθιμα, τις πρακτικές και τους καθιερωμένους κανόνες συμπεριφοράς του. Η παγκοσμιοποίηση και η μετανάστευση συγκέντρωσαν ανθρώπους από διαφορετικές εθνοτικές καταγωγές, θρησκευτικό υπόβαθρο, πεποιθήσεις, παραδόσεις και γλώσσες. Ωστόσο, η κοινή χρήση ενός χώρου δεν οδηγεί αυτόματα σε υπέρβαση των ορίων των ιστορικά συγκροτημένων κοινοτήτων. Δεν συνεπάγεται απαραίτητα το άνοιγμα του εαυτού σας στην ετερότητα, την προσπάθεια κατανόησης των διαφορών, την εκτίμηση της διαφορετικότητας και την οικοδόμηση κοινών βάσεων για διάλογο. Αλλά ζούμε μαζί, και δεν πρέπει να ανεχόμαστε μόνο αυτήν την ποικιλομορφία, αλλά πρέπει να την εκτιμούμε ως μια ευκαιρία μέσω της οποίας μπορούμε να μάθουμε ο ένας από τον άλλο για να οικοδομήσουμε ισχυρότερες, πιο δυναμικές κοινωνίες. Τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ποικιλομορφία, η ανοχή και τα θέματα που σχετίζονται με τη βία έχουν γίνει ακόμη πιο σημαντικά κατά τα τελευταία χρόνια, λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα γεγονότα πολέμων, προσφυγικής κρίσης και παγκόσμιας πανδημίας. Ο αντίκτυπος των υπαρχόντων πεποιθήσεων, εθίμων, πρακτικών και συμπεριφοράς σε μια κοινωνία έρχεται φυσικά πρώτος και διαδραματίζει τον πιο σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της στάσης του απέναντι στη ζωή. Τα μη τυπικά εκπαιδευτικά εργαλεία θα μπορούσαν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην υπέρβαση των ιστορικά αναπτυγμένων αρνητικών στάσεων απέναντι στις ανθρώπινες διαφορές, ειδικά στη ζωή των μεταναστών / προσφύγων / αιτούντων άσυλο. Θα μπορούσε να υποστηρίξει τις μετανάστριες να είναι ανοιχτόμυαλες, με αυτοπεποίθηση και ισχυρές στη λήψη των σωστών αποφάσεων σχετικά με την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη, με βάση την ανάλυση της ταυτότητάς τους και τις δυνατότητες ένταξης στις ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Κατακλείδα

Οι μετανάστριες χρειάζονται κάτι περισσότερο από ακαδημαϊκή υποστήριξη για να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και ικανότητες για να συμμετάσχουν στο μαθησιακό τους ταξίδι. Πρέπει να διερευνήσουμε γιατί μερικές από αυτές δεν κατάφεραν να αποκτήσουν πρόσβαση στις εκπαιδευτικές εμπειρίες που έχουν επιδιώξει τα προηγούμενα χρόνια. Όταν οι μετανάστριες καταλαβαίνουν και μπορούν να διατυπώσουν τις προηγούμενες δυσκολίες και τις σημερινές τους ανάγκες, είναι πολύ πιο πιθανό να ασχοληθούν με τον δύσκολο (όπως το αντιλαμβάνονται) δρόμο για επιτεύγματα στη ζωή τους.

<http://othernessproject.eu/en/home/>, financed by Erasmus+ Key Activity 2: Cooperation for innovation and the exchange of good practices – Strategic Partnerships for school education 2015-2018
<https://exploringyourmind.com/edward-de-bono-six-thinking-hats/>
https://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05_1.htm

2.2.2) Εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες για την επίτευξη των προτεινόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΖΩΗΣ				25 Ώρες
<p>ΣΤΟΧΟΙ: Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τους εκπαιδευόμενους/ες να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, να προβληματιστούν σχετικά με τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, προκειμένου να σχεδιάσουν καλύτερα την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Οι ασκήσεις θα χρησιμεύσουν ως ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ εκείνων που συμμετέχουν στην εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες θα αναγνωρίσουν τις δικές τους δεξιότητες και θα προβληματιστούν για τυχόν αλλαγές που θα μπορούσαν να εισαγάγουν στη ζωή τους. Η ενότητα στοχεύει στη βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στις ζωές νεαρών μεταναστών γυναικών και άλλων μαθητών από όλες τις ηλικίες.</p>				
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Με την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας ο/η εκπαιδευόμενος/η θα είναι σε θέση:				
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΘΥΝΟΤΗΤΑ & ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
<p>Ολοκλήρωση της σπείρας ζωής, δημιουργώντας συνδέσμους με εμπειρίες.</p> <p>Κατανόηση σημασίας του διαγράμματος στην επαγγελματική ζωή κάποιου</p> <p>Κατανόηση της κληρονομιάς της εμπειρίας και της κληρονομιάς της καταπίεσης - ο εκπαιδευτής χρησιμοποιεί τη θεωρία της Πολιτιστικής Ταυτότητας για να διερευνήσει τη διαδικασία ανάπτυξης της μη καταπιεστικής πρακτικής</p> <p>Οι μαθητές ολοκληρώνουν το «Πώς μαθαίνω κουίζ» και συζητάμε πρώτα</p>	<p>Προσδιορισμός εμπειριών ζωής</p> <p>Τα σπειροειδή αποτελέσματα μοιράζονται σε ζευγάρια</p> <p>Ομαδική συζήτηση για τα σπειροειδή αποτελέσματα</p> <p>Ολοκλήρωση της άσκησης σε ένα φύλλο εργασίας</p> <p>Σύνδεση μοντέλου «Reflective Practice» με προσωπική αυτογνωσία (από το Life Spiral)</p> <p>Ανάλυση επαγγελματικής απόδοσης</p> <p>Καθιέρωση συνδέσμων μεταξύ Life Spiral και Reflexive Practice και ο αντίκτυπός τους στην προσωπική προκατάληψη</p> <p>Ομαδική συζήτηση για την πολιτιστική ταυτότητα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίζει την αίσθηση της ευαισθητοποίησης του εαυτού • Προσδιορίζει μερικές από αυτές τις εμπειρίες ζωής που μπορεί να έχουν επηρεάσει τη δική του συμπεριφορά και συμπεριφορά και αυτές άλλων • Αναγνωρίζει την ανάγκη ανάπτυξης Ανακλαστικής Πρακτικής για να σχηματίσει μια κατάλληλη σχέση με άλλους • Μάθει πώς να επιτύχει την αντίληψη των επιπτώσεων κάθε μορφής καταπίεσης • Κατανοήσει του τι μπορεί να σταματήσει να μαθαίνουν οι άνθρωποι 	<ul style="list-style-type: none"> • Εξηγήσει τη διαφορά μεταξύ προσωπικής αυτογνωσίας και ανακλαστικής πρακτικής • Εξηγήσει τις αρχές της Ανακλαστικής Πρακτικής ως ένα χρήσιμο εργαλείο στη ζωή κάποιου • Κατανοήσει τη Θεωρία Πολιτιστικής Ταυτότητας και διαχειριστεί τις επιπτώσεις της καταπίεσης • Περιγράψει διαφορετικά στυλ μάθησης και προσδιορίζει τα δικά του προτιμώμενα στυλ • Μπορεί να προσδιορίσει 	<ul style="list-style-type: none"> • Δείχνει την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή της Ανακλαστικής Πρακτικής • Διερευνά προσωπικές αντιδράσεις στα αποτελέσματα της καταπίεσης • Διερευνά τα επίπεδα και την ποικιλομορφία της προσωπικής προκατάληψης • Μπορεί να αναλύσει πώς μπορεί να εφαρμοστεί η ευαισθητοποίηση σε νέες και κατάλληλες συμπεριφορές • Μπορεί να εφαρμόσει στυλ μάθησης στη δική του

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>τα αποτελέσματα σε ζευγάρια και μετά σε μια ομάδα</p> <p>Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τη θεωρία της προσκόλλησης και οι εκπαιδευόμενοι αναλύουν πρώτα ατομικά, μετά σε ζευγάρια και σε μια ομάδα</p> <p>Ο εκπαιδευτής εξηγεί τις συμβουλευτικές θεωρίες και τις συζητά με την ομάδα</p>	<p>Αναγνωρισμένα εργαλεία για την ανάπτυξη μη καταπιεστικών πρακτικών</p> <p>Καλύτερες γνώσεις που επιτυγχάνονται στη διαδικασία αυτό-μάθησης</p> <p>Ομαδική συζήτηση</p> <p>Διεξαγωγή Συμπερασμάτων</p> <p>Ανάλυση όριων στις σχέσεις της ζωής</p> <p>Ατομικός προβληματισμός για τις προσκολλήσεις κάθε ζωής</p> <p>Μοίρασμα εμπειρίας σε ζευγάρια και σε ομάδα</p> <p>Αναγνωρισμένη χρήση συμβουλευτικών θεωριών</p> <p>Προσδιορισμός τρόπων καλύτερης συμπεριφοράς στη ζωή</p>	<ul style="list-style-type: none"> Κατανοήσει την διαδικασία μάθησης Γνωρίζει τη βάση των θεωριών του Συνημμένου Κατανοήσει του πώς η συμπεριφορά επηρεάζει τις σχέσεις ζωής ενός ατόμου 	<p>σαφείς οδούς υποστήριξης και ανεξαρτησίας</p> <ul style="list-style-type: none"> Μπορεί να προσδιορίσει πώς η προσκόλληση μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα να σχηματίζουν σχέσεις και να προκαλεί βία 	<p>μαθησιακή διαδικασία</p> <ul style="list-style-type: none"> Μπορεί να εφαρμόσει στην πράξη θεωρίες προσκόλλησης Είναι σε θέση να επιδείξει συνεργατικούς και δημοκρατικούς τρόπους εργασίας
---	--	---	--	--

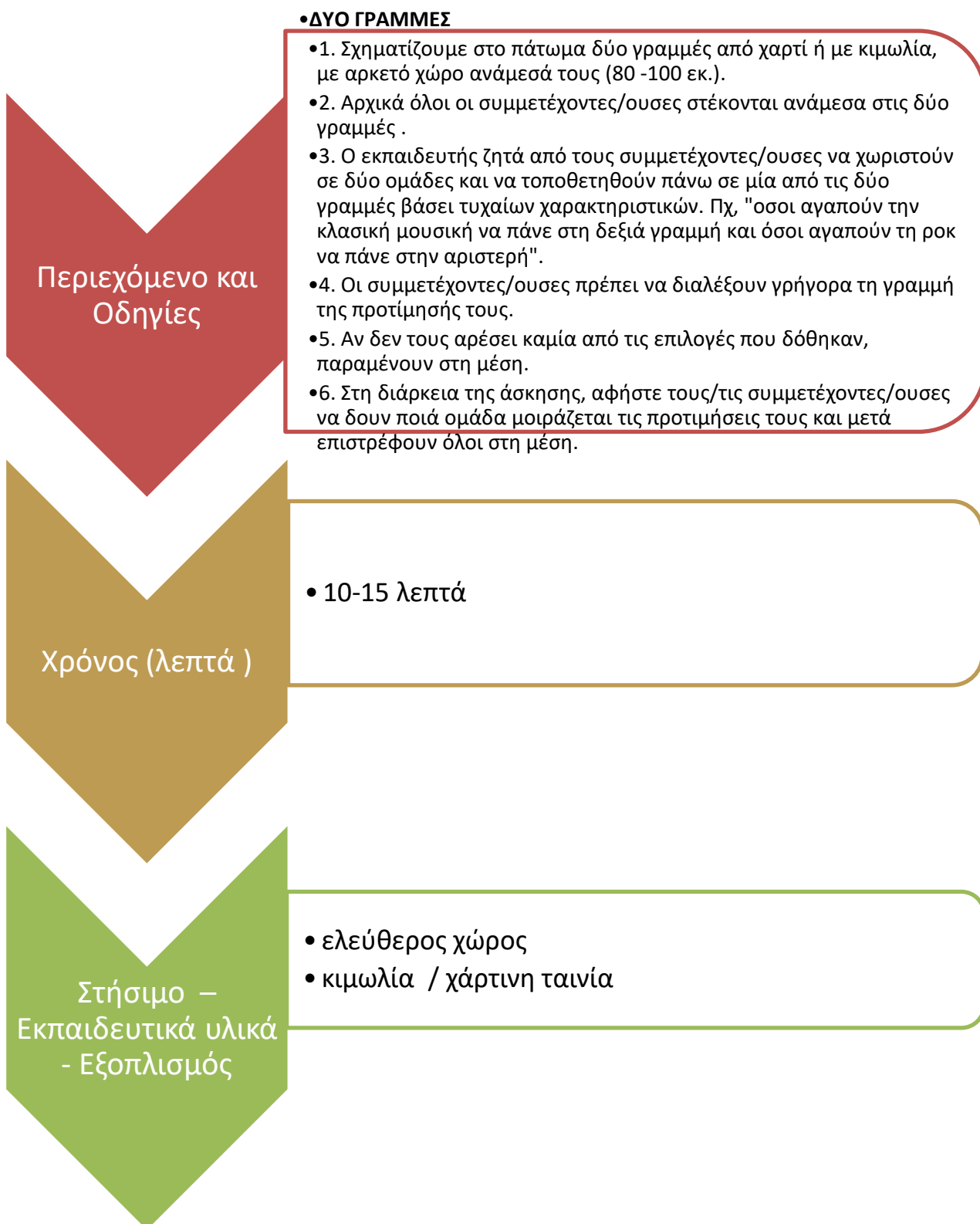
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Υλικά όπως προσδιορίζονται σε κάθε υπο-ενότητα

Φύλλα εργασιών

Διατίθενται αναφορές και πρόσθετη βιβλιογραφία ανά υπο-ενότητα

2.2.2.1) Ενεργοποιητές – energizers

2.2.2.2) Δραστηριότητες εσωτερικής κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης. Integral socio-labour intervention activities

Η συγκεκριμένη εκπαίδευση έχει σχεδιασθεί έτσι ώστε να προσθέτει και να συμπληρώνει υπάρχουσες γνώσεις χωρίς να τις υποκαθιστά. Στόχος μας είναι να υπάρξει ανταλλαγή γνώσης με όσους/ες συμμετέχουν σ' αυτή. Ελπίζουμε ότι οι συμμετέχοντες/ουσες θα προσθέσουν τις δικές τους γνώσεις και πρακτικές σε όσα υποδεικνύουμε εδώ, αξιοποιώντας τα για αναστοχασμό και πιθανές αλλαγές, με την προσδοκία ότι θα διευκολυνθεί η διαδικασία με την οποία παίρνουν αποφάσεις μετανάστριες και αιτούσες άσυλο.

Η προτεινόμενη εκπαίδευση βασίζεται απολύτως σε στρατηγικές και παρεμβάσεις που έχουμε αναπτύξει στο πλαίσιο της δουλειάς μας με ευάλωτους/ες εκπαιδευόμενους/ες. Η διαδικασία της ανάπτυξης και της επίτευξης είναι η ίδια, είτε πρόκειται για μέλη ευάλωτων ομάδων είτε αφορά την δική μας επαγγελματική ανάπτυξη. Ξεκινάει εστιάζοντας στην βιωμένη κληρονομιά μας, στην εμπειρία που μας έχει κληροδοτηθεί, ώστε μέσα από αυτή να κατανοήσουμε την πρόοδό μας προς το σημείο όπου βρισκόμαστε σήμερα. Οι δεξιότητες και οι ικανότητες αυξάνονται ως αποτέλεσμα του ανα-στοχασμού πάνω στις στάσεις και στα χαρακτηριστικά μας.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν:

Δραστηριότητα 1: Πάρτε καλύτερες αποφάσεις! Σκεφτείτε ανεξάρτητα.

Με τη δραστηριότητα αυτή οι μετανάστριες εισάγονται μέσω των προτεινόμενων 4 βημάτων στο θέμα της ανεξάρτητης σκέψης και της λήψης καλύτερων αποφάσεων, αγνοώντας τις γνώμες των άλλων. Η δραστηριότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να αναστοχαστούν πάνω στις ανάγκες και τις αξίες τους, κατανοώντας έτσι καλύτερα τα ενδιαφέροντά τους και όσα έχουν σημασία για τις ίδιες.

Δραστηριότητα 2: Ασκήση προσομοίωσης.

Οι στόχοι αφορούν την εξοικείωση με τις κοινωνικές ταυτότητες και την εξερεύνηση της ταυτότητας από ένα διαφορετικό σημείο. Η ποικιλομορφία είναι γύρω μας, στο σχολείο, στη δουλειά, μέσα στις οικογένειες, παντού. Το παιχνίδι προσομοίωσης (Patricia K. Tompkins, 1998) είναι η αναπαράσταση μιας πραγματικής κατάστασης, σχεδιασμένη έτσι ώστε να επιτρέπει την διερεύνηση βασικών χαρακτηριστικών της κατάστασης αυτής. Όπως και με το παιχνίδι ρόλων, η προσομοίωση περιλαμβάνει πάντα στοιχεία ρόλων. Στη διάρκεια του παιχνιδιού προσομοίωσης, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να παραστήσουν μια κατάσταση που προέρχεται από την πραγματική ζωή.

Δραστηριότητα 3: Οι ταυτότητές μου – εγώ ως πρόσωπο.

Στόχος της δραστηριότητας είναι να συμβάλει στη συνειδητοποίηση των διαφορών μεταξύ της ταυτότητας του ατόμου και αυτής του πολίτη, καθώς η κινητοποίηση των μεταναστών/προσφύγων/αιτούντων άσυλο ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική ζωή αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην Ευρώπη. Οι ασκήσεις θα βοηθήσουν τις μετανάστριες να αντιληφθούν ότι τα προσωπικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν τη δράση μας ως πολιτών, τα ενδιαφέροντά μας, τη συμμετοχή μας στην κοινωνική ζωή και σε συλλογικότητες και ταυτόχρονα

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

αναδεικνύουν την πιθανότητα να γίνουμε καλύτεροι πολίτες αλλάζοντας κάποια προσωπικά χαρακτηριστικά μας.

Πάρτε καλύτερες αποφάσεις! Σκεφτείτε

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Το να είσαι και γυναίκα και μετανάστρια εμπεριέχει δυσκολίες για λόγους πολιτιστικούς, οικογενειακούς, εργασιακούς που τελικά περιπλέκουν τη διαδικασία ένταξης. Είναι πιθανό κάποιοι άνθρωποι γύρω σου να μην σε αποδέχονται ή να προσπαθήσουν να σε πιέσουν, ακόμη και να σε ελέγξουν. Έχει λοιπόν σημασία να γνωρίζεις καλά τον εαυτό σου, τις δεξιότητες και τις ικανότητές σου, ώστε να μπορείς να αποφασίζεις μόνη σου, να είσαι δυνατή και ανεξάρτητη.

Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τα 4 βήματα της λήψης αποφάσεων και οι εκπαιδευόμενοι/ες τα επεξεργάζονται για λίγο . (10 ')

Βήμα 1: Προσπάτευσε τον εαυτό σου από καταστάσεις όπου κάποιος σου ασκεί πίεσης.

Μη φοβάσαι να είσαι διαφορετική. Μην κάνεις κάτι μόνο και μόνο γιατί θέλεις να ευχαριστήσεις κάποιον.

Βήμα 2: Σκέψου τις συνέπειες πριν πάρεις μια απόφαση.

Σκέψου ανεξάρτητα. Χρησιμοποίησε τη λογική σου. Μην κάνεις κάτι μόνο και μόνο γιατί κάποιος σου το λέει. Σκέψου αν η απόφαση που θα πάρεις είναι σωστή και την πιθανότητα να κάνεις λάθος. Υπολόγισε τις συνέπειες της απόφασης και πώς θα επηρεάσουν την υγεία σου και το μέλλον σου.

Βήμα 3: Προετοιμάσου για διαφορετικές καταστάσεις.

Μόνον όταν ξέρεις τί είναι καλό και τί είναι κακό αποκτάς τη δύναμη να πεις "ΟΧΙ".

Βήμα 4: Συμπεριφέρεσου με σταθερότητα .

Εξήγησε γιατί δεν θα ακολουθήσεις τους άλλους και η αντίδρασή τους μπορεί να σε εκπλήξει. Κάθε φορά που υπερασπίζεσαι τη θέση σου γίνεσαι δυνατότερη και δείχνεις ότι ΕΣΥ αποφασίζεις για ό,τι κάνεις.

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια μοιράζει ένα "φύλλο εργασίας" σε κάθε συμμετέχουσα και ζητά από κάθε εκπαιδευόμενη να κάνει τα εξής :

A / Χρωμάτισε πράσινα τα πράγματα που αντιστοιχούν στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις αξίες σου. (5 ')

B / Χρωμάτισε μπλε αυτά που δεν ταιριάζουν στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις αξίες σου. (5 ')

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια χωρίζει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε 4 ομάδες και τους καλεί να συζητήσουν τους ορισμούς που δίνουν σε έννοιες όπως πχ "υγεία" και να διαμορφώσουν ένα επιχειρήμα που να στηρίζει τον κάθε ορισμό. (10 ')

Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να προσδιορίσει τις λέξεις του πίνακα με σειρά προτεραιότητας. Π.χ., 1 ΥΓΕΙΑ, 2.ΚΑΡΙΕΡΑ, 3....., 4....., 5.ΟΜΟΡΦΙΑ (15 ')

Ακολουθεί συζήτηση για τις διαφορές και ομοιότητες που θα προκύψουν από τις επιλογές κάθε ομάδας. Κάθε ομάδα καλείται να επιχειρηματολογήσει για τις αποφάσεις της. (15 ')

Χρόνος :
60 λεπτά.

Υλικά - Στήσιμο :
Μολύβια σε διάφορα
χρώματα,εκτυπωμένα
φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας

Ομορφιά	Δουλειά	Ερωτας	Κινηματογράφος	Φροντίδα
Θέληση	Καριέρα	Εντιμότητα	Εξουσία	Δικαιώματα
Προσοχή	Αθληση	Αρετή	Χαμόγελο	Παράδοση
Εμπειρία	Μουσική Ραπ	Φαγητό	Ελευθερία	Υγεία
Διακοπές	Οικογένεια	Αυτογνωσία	Αλήθεια	Υπευθυνότητα
Κέρδος	Δικαιοσύνη	Επάγγελμα	computers	internet

Προτάσεις ανατροφοδότησης: καθοδήγηση για αναστοχασμό

Εχετε βιώσει καταστάσεις στις οποίες κάποιος σας πίεσαν να κάνετε πράγματα που δεν είναι αποδεκτά από σας ή από την κοινωνία ή που τα θεωρούσατε λάθος;

Πώς αντιμετωπίζετε την πρόκληση να είστε ο εαυτός σας;

Γιατί είναι καλό να αποφασίζει ο καθένας για τον εαυτό του και τις πράξεις του;

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων είναι εγγενής στην εκπαίδευση, σε σχέση με τη διάχυση θεμελιωδών αξιών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων ως στοιχείων του ενεργού πολίτη. Κάθε διαδικασία λήψης απόφασης περιλαμβάνει την επιλογή της δράσης ή μη. Η λήψη απόφασης είναι η διαδικασία

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

αναγνώρισης και επιλογής μεταξύ εναλλακτικών βάσει των αξιών, των πεποιθήσεων και των προτιμήσεων του ατόμου που παίρνει την απόφαση.

Ασκηση Προσομοίωσης

Χρόνος:
60 λεπτά.

Στήσιμο-Υλικά-Εξοπλισμός:

Laptop και video προβολέας
Συμβουλή: Οι διάλογοι στα παραδείγματα που ακολουθούν μπορεί να τροποποιηθούν ανάλογα με τις προτιμήσεις του εκπαιδευτή και τις ανάγκες των εκπαιδευομένων.

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Οι εκπαιδευόμενοι/ες παρακολουθούν το video:
<https://vimeo.com/166006201>

1. Οι εκπαιδευόμενοι χωρίζονται σε 6 ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα ρόλο: α) γονέας, β) κολλητός φίλος, γ) δήμαρχος, δ) ιερέας, ε) αδελφός/ή, στ) διευθυντής.
2. Κάθε ομάδα εκπαιδευομένων παίρνει μέρος στη συζήτηση εκφράζοντας το ρόλο που έχει αναλάβει. Π.χ., κάθε μέλος της ομάδας α) μιλάει σαν να ήταν γονέας.
3. Όλη η ομάδα των εκπαιδευομένων εκπροσωπεί ένα σύνολο ανθρώπων που ζει σε μια μικρή κοινότητα όπου όλοι ξέρουν όλους.
4. Ξεκινήστε τις συζητήσεις. Κάθε συζήτηση πρέπει να διαρκέσει 15 - 20 λεπτά.

Παραδείγματα θεμάτων συζήτησης:

- Στο χωριό μετακομίζει μια νέα οικογένεια προσφύγων. Τα δύο παιδιά τους θα πρέπει να πάνε στο σχολείο. Πώς αντιδράτε; Συζητήστε.
- Ερχεται στην πόλη ένα τσίρκο και όλοι είναι ενθουσιασμένοι. Όμως το τσίρκο αυτό χρησιμοποιεί ζώα. Τί θα κάνετε; Συζητήστε.
- Σε τηλεοπτικό κανάλι παρουσιάζεται εκπομπή μουσικών ταλέντων για ανθρώπους κάθε ηλικίας. Πώς αισθάνεστε γι' αυτό; Συζητήστε.
- Ανακοινώνεται η χρηματοδότηση νέων αθλητικών εγκαταστάσεων. Σε ποιά σθλήματα να δοθεί και για ποιο λόγο; Συζητήστε.

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Πώς αισθανθήκατε μιλώντας σαν να είστε κάποιος άλλος;

Ηταν δύσκολο να κουβεντιάσετε ως ομάδα που εκπροσωπεί ένα ρόλο;

Βρήκατε ομοιοτητες μεταξύ των ρόλων και της πραγματικής ζωής;

Η έννοια της ποικιλομορφίας εμπεριέχει αποδοχή και σεβασμό. Σημαίνει ότι κατανοούμε πώς κάθε άτομο είναι μοναδικό και αναγνωρίζουμε τις ατομικές διαφορές. Αυτές μπορεί να αφορούν τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την κοινωνικο-οικονομική θέση, την ηλικία, τις σωματικές ικανότητες, τις θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις ή ιδεολογίες. Η έννοια της

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

ποικιλομορφίας στοχεύει στην αναγνώριση και στο σεβασμό των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων ως αξίας που επιτρέπει σε όλους την προσωπική ανάπτυξη και συμβάλλει στην καθιέρωση της κουλτούρας της συμπερίληψης αντί του αποκλεισμού.

Οι ταυτότητές μου– εγώ ως πρόσωπο

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Χρόνος:
60 λεπτά.

Στήσιμο- Υλικά- Εξοπλισμός:

Λευκό χαρτί,
κόκκινα και
μπλε
markers,
σύνδεση
internet,
υπολογιστές.

1. Καταιγισμός/ανταλλαγή ιδεών για το ποιοί είμαστε ως άτομα και ως πολίτες. Ο/Η εκπαιδευτής/ρια εισάγει τις έννοιες της ατομικής ταυτότητας και της ταυτότητας του πολίτη. 15'
2. Οι εκπαιδευόμενοι κάνουν την "αλφαβητό-σουπα" με λέξεις που σχετίζονται με χαρακτηριστικά της προσωπικότητας (**χαρακτηριστικά προσωπικότητας***). 15'
3. Οι εκπαιδευόμενοι/ες χωρίζονται σε 2 ομάδες και κάνουν το κουίζ σωστού-λάθους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Ευρωπαίου πολίτη (<http://othernessproject.eu/atividades/digital/33/quiz1.html>). Έχουν 15 λεπτά για να οργανώσουν τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας της "αλφαβητο-σουπας" που θεωρούν ότι μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά τις σχέσεις και την ευζωία των Ευρωπαίων πολιτών (σε σχέση με δικαιώματα-υποχρεώσεις), γράφοντας κάθε χαρακτηριστικό σ'ένα απλό πίνακα με 2 στήλες, με κόκκινο για πιο αρνητικά και με μπλε για τα πιο θετικά χαρακτηριστικά. 15'
4. Οι 2 ομάδες συγκρίνουν και συζητούν τα αποτελέσματα. Αν υπάρχουν αποκλίσεις, τουλάχιστον ένα μέλος κάθε ομάδας εξηγεί τις επιλογές της ομάδας του. 15'

* χαρακτηριστικά προσωπικότητας

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Καθοδήγηση για
αναστοχασμό:

Είναι τελικά απλό να
διαχωριστούν τα
χαρακτηριστικά της
προσωπικότητας σε
θετικά και αρνητικά;

Περιλαμβάνει η
ιδιότητα του
πολίτη την
ανάληψη ευθύνης
και τη δράση για
τη βελτίωση της
κοινής ζωής, πχ
στη γειτονιά, τη
τοπική κοινωνία,
τη χώρα κλπ;

Είναι δυνατόν αν
αλλάξουμε τα
προσωπικά μας
χαρακτηριστικά για να
γίνουμε καλύτεροι
πολίτες;

Σύμφωνα με τον
ορισμό της Ε.Ε. για
την έννοια του
πολίτη, κάθε
άτομο που έχει την
υπηκοότητα
χώρας-μέλους
είναι πολίτης της
Ε.Ε. Η υπηκοότητα
καθορίζεται βάσει
των νόμων κάθε
χώρας-μέλους. Η
ιδιότητα του
Ευρωπαίου πολίτη

Words related to personality traits

O B V Y D O G Y R M J V U W J Z
Q D F J C Y X D T E Y O Q A J B
U L J U L X U C V T W G B R X R
E G O H R M O J J I F I L G R I
S Z G S O W G B F C G Y H U D C
T V V Z D M O D W U K S E M E L
I Y M X B Z P B T L S A R E M S
O Y T H S Z B N T O L K B N A K
N C Q T H T D V M U B V T T N O
I K N E E B Z R S S A O H A D B
N I D E A L I S T I C P G T I E
G E W K N X R S V L I E S I N D
Y N E V A Y D H Z W D Y A V G I
D R Y M W E X D R E G I V E F E
G L N U A P G B J J M F U C K N
Z R X O E E R W R G B Y L K W T

QUESTIONING
IDEALISTIC
DEMANDING
OBEDIENT
METICULOUS
ARGUMENTATIVE

Find words related to
personality traits.

είναι συμπληρωματική και δεν αντικαθιστά την ιδιότητα του πολίτη στη χώρα του. Η έννοια του Ευρωπαίου πολίτη περιέχει κάποια επιπλέον δικαιώματα και υποχρεώσεις από την έννοια του πολίτη ανά χώρα.

2.2.2.3) Εργαλεία για αναστοχασμό, (αυτό-) αξιολόγηση

Τα εργαλεία αναστοχασμού και αξιολόγησης είναι μέρος της διαδικασίας εκτίμησης της αποτελεσματικότητας των προτεινόμενων δραστηριοτήτων. Αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο της όλης πορείας εκπαίδευσης και μάθησης. Εκτιμάται κατά πόσο α) η εκπαιδευτική ενότητα ανταποκρίνεται συνολικά στους στόχους β) ποιες εκπαιδευτικές μέθοδοι φάνηκαν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και γ) πώς εκτιμούν οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι/ες τη μαθησιακή διαδικασία.

Περιεχόμενο και Οδηγίες Αναστοχασμός και Αξιολόγηση/Εκτίμηση	Στοιχεία για το ρόλο του/της επαγγελματία	Στήσιμο-Υλικό- Εξοπλισμός	Χρόνος (λεπτά)
Εργαλείο για αναστοχασμό:			

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>Καθοδηγούμενη συζήτηση: Σκέψεις για αποφάσεις και γεγονότα του παρελθόντος ή του μέλλοντος μπορεί να προκαλέσουν ανησυχία και σύγχυση. Η ζωή είναι πολύ περίπλοκη και κάποιες στιγμές όλα μπορεί να φαίνονται μπερδεμένα. Βοηθάει να διακρίνουμε τις διαφορετικές πλευρές ενός γεγονότος ή μιας απόφασης προκειμένου να δούμε την αληθινή εικόνα. Να λοιπόν πώς μπορούμε να το κάνουμε. Φανταστείτε ότι κάθε φορά που φοράτε ένα καπέλο άλλου χρώματος, βλέπετε μόνον μια πλευρά ενός γεγονότος ή μιας απόφασης.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το ΑΣΠΡΟ καπέλο είναι το καπέλο των γεγονότων. Φορέστε λοιπόν το άσπρο καπέλο σας, σκεφτείτε και πείτε μας γεγονότα που μάθατε από τη σημερινή δραστηριότητα. 2. Το ΚΟΚΚΙΝΟ καπέλο είναι το καπέλο των συναισθημάτων. Φορέστε λοιπόν το κόκκινο καπέλο σας, σκεφτείτε και πείτε μας πώς αισθανθήκατε στη διάρκεια ή σε στιγμές της σημερινής δραστηριότητας. 3. Το ΜΠΛΕ καπέλο είναι το καπέλο της μάθησης. Φορέστε λοιπόν το μπλε καπέλο σας, σκεφτείτε και πείτε μας τι μάθατε στη σημερινή δραστηριότητα. 4. Το ΜΑΥΡΟ καπέλο είναι το αρνητικό καπέλο. Φορέστε το λοιπόν, σκεφτείτε και πείτε μας τι δεν σας άρεσε στη σημερινή δραστηριότητα. 5. Το ΠΡΑΣΙΝΟ καπέλο είναι το θετικό καπέλο. Φορέστε το, σκεφτείτε και πείτε μας τι σας άρεσε στη σημερινή δραστηριότητα. 6. Το ΚΙΤΡΙΝΟ καπέλο είναι το καπέλο της δημιουργικότητας. Φορέστε το, σκεφτείτε και πείτε μας πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην πραγματική ζωή όσα βιώσατε σήμερα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Βιβλιογραφία: https://exploringyourmind.com/edward-de-bono-six-thinking-hats/ • Χρωματιστά χαρτιά για να φτιάξετε τα καπέλα 	<p>15 λεπτά</p>
<p>Εργαλείο (αυτο-) αξιολόγησης</p>			
<p>Η ανάλυση SWOT είναι μια άσκηση χρήσιμη για να εντοπιστούν και να αξιολογηθούν προσωπικοί στόχοι και προσδοκίες. Καλό είναι οι διδάσκοντες να βοηθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να κάνουν την ανάλυση SWOT, ώστε να καταλαβαίνουν και οι</p>	<p>Οι παρακάτω ερωτήσεις μπορεί να φανούν χρήσιμες στους/τις εκπαιδευτές/ριες για να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους/ες να κάνουν την ανάλυση SWOT :</p> <p>Strengths/Δυνατά σημεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τι κάνετε καλά; • Για ποια πράγματα ζητάνε άλλοι άνθρωποι τη βοήθειά σας; • Τι μοναδικό έχετε; <p>Weaknesses/Αδύνατα σημεία:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πίνακας, μολύβια, στυλό, φύλλα χαρτιού • Φύλλα εργασίας: γράφημα ανάλυσης SWOT 	<p>15 λεπτά</p>

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>ίδιοι τι είδους δραστηριότητες και προγράμματα μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές τους να ενδυναμωθούν και να ξεπεράσουν όποιες αδυναμίες εντοπίζονται μέσω της ανάλυσης SWOT.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αδυναμίες σας; • Σε ποια πεδία θεωρείτε ότι δεν έχετε αρκετούς διαθέσιμους πόρους; • Υπάρχουν θέματα για τα οποία οι άλλοι άνθρωποι αποφεύγουν να ζητήσουν τη βοήθειά σας; <p>Opportunities/Ευκαιρίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποια στοιχεία της τρέχουσας επικαιρότητας πιστεύετε ότι μπορείτε να αξιοποιήσετε; • Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε τα δυνατά σας σημεία; • Διακρίνετε κάποιες άμεσες ευκαιρίες διαθέσιμες για σας τώρα ; <p>Threats/Απειλές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τι κάνουν οι ανταγωνιστές σας; • Μπορεί κάποιο από τα αδύνατα σημεία σας να αποτελέσει για σας άμεση απειλή; • Υπάρχει κάποιο ανοιχτό θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσετε αμέσως; 		
--	--	--	--

Το έργο No Gaps ενθαρρύνει πρακτικές κριτικής-αναστοχαστικής σκέψης σε όλα τα πεδία, όπως βεβαίως και στη σχέση εκπαιδευτών-εκπαιδευομένων στο πλαίσιο της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας. Αν οι εκπαιδευόμενοι/ες προσεγγίζουν την ίδια τη μάθησή τους με κριτικό και αναστοχαστικό τρόπο, προσφέρουν ουσιαστική ανατροφοδότηση ως προς την αποτελεσματικότητα των εργαλείων που εφαρμόστηκαν για την εκπαίδευσή τους.

2.3) ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ/ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ – ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

2.3.1) Η θεωρία πίσω από τη “Διαπολιτισμική επικοινωνία/δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών – του πολίτη σε σχέση με τη συμβουλευτική γυναικών με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο”

Περίληψη

Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας θεωρούνται εκείνες που απαιτούνται για να επικοινωνήσουμε ή να μοιραστούμε πληροφορίες με ανθρώπους από άλλες κουλτούρες ή κοινωνικές ομάδες. Οι γλωσσικές δεξιότητες αποτελούν σημαντικό κομμάτι των δεξιοτήτων διαπολιτισμικής επικοινωνίας, όμως δεν επαρκούν από μόνες τους. Η διαπολιτισμική επικοινωνία προϋποθέτει επίσης την κατανόηση ότι οι διαφορετικές κουλτούρες περιλαμβάνουν εκτός από τη διαφορετική γλώσσα, διαφορετικές συνήθειες, πρότυπα, κοινωνικά ήθη, ακόμη και μοντέλα συμπεριφοράς. Εν τέλει, η καλή διαπολιτισμική επικοινωνία προϋποθέτει την βούληση να αποδεχτούμε τις διαφορές και να προσαρμοστούμε σ’αυτές.

Οι δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών ή αλλιώς, οι δεξιότητες του πολίτη, βασίζονται στη γνώση των εννοιών της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης, της ισότητας, του πολίτη και των πολιτικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και διεθνών συμφωνιών, καθώς και της θεσμικής τους έκφρασης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Συμπεριλαμβάνονται επίσης η γνώση της σύγχρονης επικαιρότητας, καθώς και των κύριων γεγονότων και ρευμάτων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Στις δεξιότητες αυτές εντάσσονται επίσης η ενημέρωση και επίγνωση των σκοπών, των αξιών και των πολιτικών που αφορούν τα διάφορα πολιτικά και κοινωνικά κινήματα. Ουσιαστικής σημασίας είναι επίσης η γνώση για τις ενταξιακές πολιτικές και τις δομές της Ε.Ε., τις αξίες και τους στόχους τους, όπως επίσης και η ενημέρωση για την πολυποικιλότητα και τις πολιτισμικές ταυτότητες στην Ευρώπη.

Κυρίως μέρος

Για να βοηθήσουμε μετανάστριες, γυναίκες πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο να καταλάβουν τη θεωρία πίσω από τη «διαπολιτισμική επικοινωνία και δεξιότητες του πολίτη», θα πρέπει να τις υποστηρίξουμε να γνωρίσουν και να ενημερωθούν για τις παραπάνω έννοιες σε συσχέτιση με το πολιτισμικό υπόβαθρό τους, τις παραδόσεις από τις οποίες προέρχονται, τα έθιμα, τα πρότυπα και τις πεποιθήσεις. Η διαπολιτισμική ικανότητα εμπεριέχει την ετοιμότητα να συναλλαχθείς με τη διαφορετικότητα σε συσχέτιση με την εθνική προέλευση, να αντιλαμβάνεσαι δηλαδή τις αξίες και τις συμπεριφορές των άλλων με ευρύτητα και όχι θεωρώντας τη δική σου κανονική ή ανώτερη. Απαραίτητο όμως είναι επίσης να αποφύγουμε τον μηχανισμό της διαφοροποίησης, να βλέπουμε δηλαδή τον κόσμο σε κατηγορίες τύπου εμείς εναντίον αυτών, όπου «αυτοί» είναι εκείνοι που διαφορετικοί από εμένα/εμάς. Ταυτοποιώντας και βάζοντας ετικέτα στον «άλλο» τείνουμε να του/της αποδώσουμε μια μόνιμη ταυτότητα, από την οποία ο «άλλος» πολύ δύσκολα θα μπορέσει να αποστασιοποιηθεί ή να την αμφισβητήσει (για τους λόγους αυτούς η διαπολιτισμική ικανότητα εννοιολογείται σε συσχέτιση με την εξουσία/δύναμη και τους όρους συμμετοχής στο δημόσιο διάλογο).

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

Η διαπολιτισμική επικοινωνία περιλαμβάνει κάποιες γνώσεις για τις κουλτούρες, την οργάνωση και τους θεσμούς, την ιστορία και τον τρόπο ζωής σε διαφορετικές κοινωνίες και έθνη, καθώς και την αναγνώριση ότι αυτές οι διαστάσεις επηρεάζουν τις νόρμες της συμπεριφοράς. Όταν δουλεύουμε με ομάδες στόχους όπως αυτή του „No Gaps“, είναι καθοριστικής σημασίας να έχουμε κατανοήσει πώς η κουλτούρα μπορεί να επηρεάσει την επικοινωνία και τη γλώσσα, καθώς και να καταλαβαίνουμε ως ένα βαθμό τις συμβάσεις που μπορεί να καθορίζουν τη συμπεριφορά σε συγκεκριμένα πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, κυρίως όσον αφορά τις αντιλήψεις για το ρόλο των γυναικών. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι να έχουμε επίγνωση τόσο των δικών μας όσο και των πεποιθήσεων ή αξιών των άλλων, καθώς επίσης να είμαστε διατεθειμένοι/ες να αναγνωρίσουμε ότι οι αξίες αυτές μπορεί να αλληλοσυγκρούονται και επομένως να είμαστε ευαισθητοποιημένοι/ες ως προς τα πολιτισμικά στερεότυπα και την επίδρασή τους στη διαπολιτισμική επικοινωνία.

Οι δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών ή του πολίτη δίνουν στους ανθρώπους τη δυνατότητα να λειτουργήσουν υπεύθυνα μέσα στην κοινωνία και να αλληλεπιδράσουν με άλλα άτομα σύμφωνα με αξίες όπως η διαφάνεια, η «ανοιχτότητα», η κοινωνική ευθύνη και η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Σε αντίθεση με άλλες (οριζόντιες) δεξιότητες, αναφέρονται σε δημοκρατικές αξίες που δεν είναι αυταπόδεικτες.

Στο βαθμό που οι μετανάστριες, οι γυναίκες πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο είναι σήμερα μία από τις πιο ευάλωτες ομάδες όσον αφορά την ένταξή τους στην κοινωνική ζωή και στην αγορά εργασίας, κλειδί για την υποστήριξη της ένταξής τους είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων του πολίτη- κοινωνίας των πολιτών, δεξιοτήτων δηλαδή που σχετίζονται με την ικανότητα να αλληλεπιδράς αποτελεσματικά με άλλους στο πεδίο της δημόσιας ζωής, να δείχνεις αλληλεγγύη και ενδιαφέρον για την επίλυση προβλημάτων που αγγίζουν την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία. Ο πλήρης σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβάνοντας σ' αυτά τη δικαιοσύνη ως βάση της δημοκρατίας, την εκτίμηση και την κατανόηση των διαφορών μεταξύ των συστημάτων αξιών διαφορετικών θρησκευτικών ή εθνικών ομάδων θεμελιώνουν τέτοιες θετικές στάσεις. Περιλαμβάνεται επίσης η εκδήλωση του αισθήματος ευθύνης, καθώς και της κατανόησης και του σεβασμού προς κοινές αξίες που είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής, όπως ο σεβασμός προς τις δημοκρατικές αρχές. Η δημιουργική συμμετοχή περιλαμβάνει επίσης πολιτικές δραστηριότητες, υποστήριξη της κοινωνικής ποικιλομορφίας, καθώς και την προδιάθεση να σεβαστείς τις αξίες και τον ιδιωτικό χώρο των άλλων.

Κατακλείδα

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες επαγγελματίες να επεξεργαστούν το δικό τους πολιτισμικό υπόβαθρο και τις δικές τους δεξιότητες ως πολιτών-μελών της κοινωνίας των πολιτών σε συνδυασμό με τη δουλειά τους με γυναίκες μεταναστευτικού ή προσφυγικού υπόβαθρου. Η γνώση και η ικανότητα εφαρμογής και των δύο θεματικών είναι σημαντικά στοιχεία της συμβουλευτικής διαδικασίας. Σκοπός της ενότητας είναι επίσης να συμβάλει ώστε να γίνει κατανοητό πώς άτομα από διαφορετικές χώρες και κουλτούρες επικοινωνούν και αντιλαμβάνονται τον κόσμο γύρω τους. Οι εκπαιδευόμενοι/ες χρειάζεται να μάθουν τις συνθήκες και τις συμπεριφορές που βοηθούν τη διαπολιτισμική επικοινωνία ή δημιουργούν εμπόδια σε συγκεκριμένες καταστάσεις, σε συνδυασμό με τις αρχές που υποστηρίζουν την έννοια του ενεργού πολίτη, πράγμα που θα διευκολύνει τη δουλειά τους με νεαρές μετανάστριες, αιτούσες άσυλο και πρόσφυγες. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες εντάσσονται σ' ένα από τους πυλώνες της κοινωνικής ένταξης και υποστηρίζουν την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας.

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

Οι εκπαιδευόμενοι/ες επαγγελματίες θα μάθουν τις σχετικές έννοιες και θα ασχοληθούν με διάφορες καταστάσεις που εμφανίζονται στη συμβουλευτική διαδικασία, ιδίως όταν δουλεύουν με την ομάδα – στόχο του No Gaps. Μέσω αυτών θα εξοικειωθούν με τις δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας και κοινωνίας πολιτών-πολίτη ώστε να τις εφαρμόζουν στις συνεδρίες συμβουλευτικής που κάνουν οι ίδιοι, με απώτερο στόχο να αυξήσουν την ενσυναίσθηση και να ευαισθητοποιηθούν ακόμη περισσότερο ως προς τις συγκεκριμένες ανάγκες της ομάδας-στόχου του No Gaps.

Για την εφαρμογή των παραπάνω, οι εκπαιδευόμενοι/ες εκτελούν δραστηριότητες που περιλαμβάνουν μερικά από τα διαφορετικά στυλ επικοινωνίας που προτείνονται, πχ συζητούν σε ομάδες πώς θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στην επικοινωνία μεταξύ τους ώστε να κατανοήσουν καλύτερα ο ένας τον άλλο. Η', τα χρησιμοποιούν στις δικές τους συνεδρίες συμβουλευτικής και συζητούν την εμπειρία τους με άλλους συναδέλφους.

Οι δεξιότητες του πολίτη-κοινωνίας πολιτών είναι ένα ακόμη σημαντικό πεδίο που δίνει στους/στις εκπαιδευόμενους/ες χρήσιμες γνώσεις για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία.

Βιβλιογραφία

<http://keyconet.eun.org/social-and-civic>

<https://efil.afs.org/2017/10/12/definitions-of-concepts-linked-to-intercultural-competence/>

<https://www.skillsyouneed.com/ips/intercultural-communication.html>

<http://www.yourni.eu/wp-content/uploads/2017/05/intercultural-exercises.pdf>

<https://www.nafsa.org/professional-resources/browse-by-interest/intercultural-activity-toolkit-broken-squares>

<http://archive.ecml.at/mtp2/lccinte/results/en/planning-workshops-6.htm>

<https://www.unicef.org/tdad/AddMaterialsGamesAndExercisesUNICEF98.pdf>

[Diversity-Management in der Erwachsenenbildung, BEST 2019](#)

<https://www.courage-skills.eu/>

2.3.2) Εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες για την επίτευξη των προτεινόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: Διαπολιτισμική επικοινωνία/Δεξιότητες κοινωνίας των πολιτών-του πολίτη στη συμβουλευτική γυναικών με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο				8 ΩΡΕΣ
<p>ΣΤΟΧΟΙ : Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να εξοπλίσει τους/τις επαγγελματίες με τις γνώσεις και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση της συμβουλευτικής διαδικασίας όταν αυτή απευθύνεται σε γυναίκες με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο. Προκειμένου να τους παρασχεθούν χρήσιμες για τις ίδιες συμβουλευτικές υπηρεσίες, προϋποτίθεται η κατανόηση των αρχών της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, καθώς και των πιθανών τρόπων εφαρμογής τους. Στο πλαίσιο αυτό οι κοινωνικές δεξιότητες όπως και αυτές του πολίτη χρειάζονται ώστε να μεταφέρονται στις ωφελούμενες/χρήστριες των υπηρεσιών χρήσιμες γνώσεις για τα πολιτικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις, καθώς και για να ενδυναμώνονται προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία.</p>				
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
		Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο/η εκπαιδευόμενος θα είναι σε θέση:		
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΘΥΝΟΤΗΤΑ & ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Διαπολιτισμικά ευαισθητοποιημένη επικοινωνία και πολιτική ενσυναίσθηση στις συζητήσεις με νεαρές γυναίκες με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο • Συμβουλευτικές υπηρεσίες που συμπεριλαμβάνουν την ενεργό πολιτική συμμετοχή της ωφελούμενης/χρήστριας των υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζει και εφαρμόζει στις συμβουλευτικές συνεδρίες αρχές επικοινωνίας κατάλληλα για ωφελούμενους από διαφορετικές κουλτούρες • Γνωρίζει και υποστηρίζει τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική ζωή μελών περιθωριοποιημένων ομάδων 	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζει τις αξίες και τις συνθήκες για αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία στη συμβουλευτική μεταναστριών/προσφύγων γυναικών • Εντοπίζει και αναγνωρίζει πολιτισμικές διαφορές που επηρεάζουν την επικοινωνία στο πλαίσιο της συμβουλευτικής, μεταξύ αυτών στερεότυπα και γενικεύσεις • Γνωρίζει ότι υπάρχουν διαφορετικά στυλ επικοινωνίας και αναγνωρίζει τα κοινά στις διαπολιτισμικές συμβουλευτικές συνεδρίες • Προσδιορίζει διαφορετικούς τρόπους πολιτικής συμμετοχής, 	<ul style="list-style-type: none"> • Επιλέγει όρους, φράσεις και χειρονομίες στη συμβουλευτική συνεδρία που δείχνουν την ευαισθητοποίηση του/της προς την κουλτούρα της ωφελούμενης • Διακρίνει τις δικές του πεποιθήσεις, αξίες και αντιλήψεις με αυτές της ωφελούμενης στη συμβουλευτική διαδικασία • Εφαρμόζει στοιχεία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας για να πετύχει αποτελεσματικότερη επικοινωνία στη συμβουλευτική διαδικασία • Αναλύει διαστάσεις της πολιτικής συμμετοχής μεταναστριών- 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοεί κοινές πολιτισμικές διαφορές που σχετίζονται με την επικοινωνία στη συμβουλευτική και είναι σε θέση να υπερβεί κοινά εμπόδια στη διαπολιτισμική επικοινωνία προκειμένου να επιτευχθεί αλληλοκατανόηση στη συμβουλευτική • Εφαρμόζει διαφορετικά στυλ επικοινωνίας προσαρμόζοντας τη γλώσσα και τη συμπεριφορά στις ανάγκες της διαπολιτισμικότητας ανάλογα με το περιβάλλον της συμβουλευτικής • Διεξάγει ανεξάρτητα τις συμβουλευτικές συνεδρίες με γραπτή και προφορική

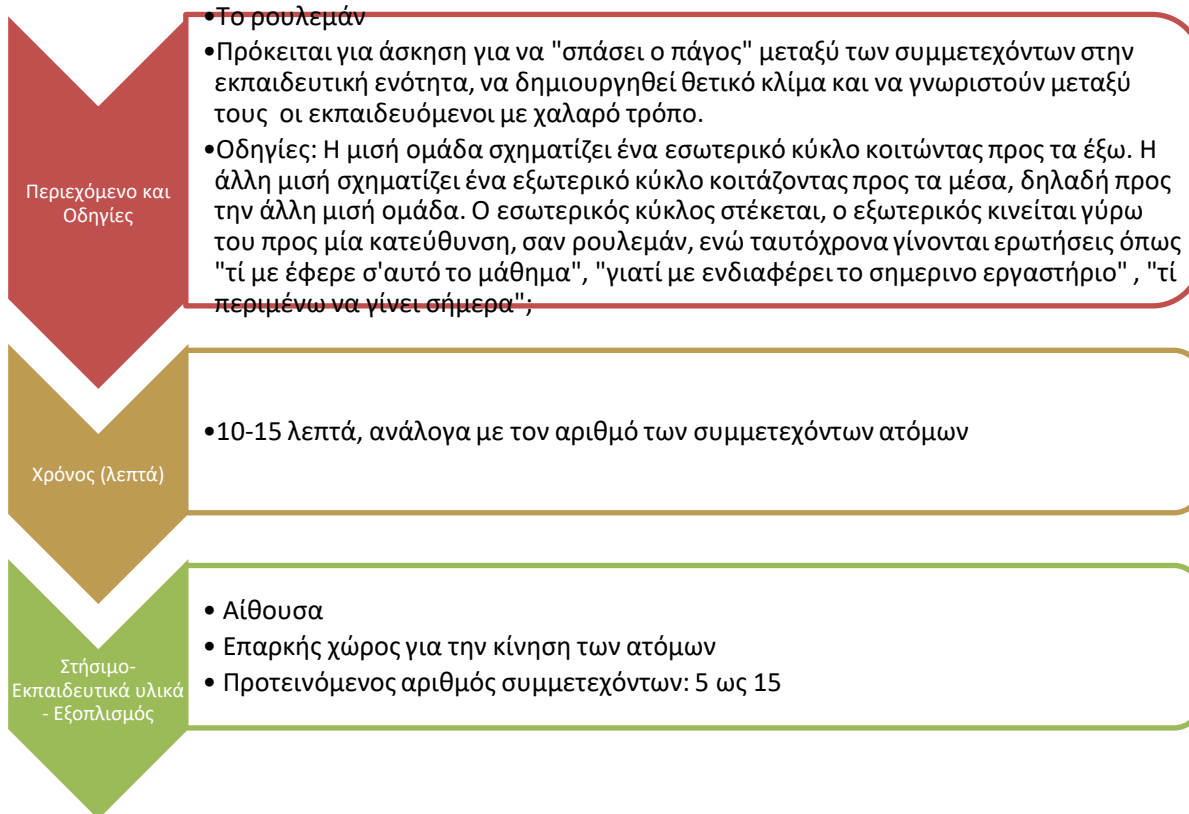
Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

		<p>βρίσκει και υποστηρίζει τους κατάλληλους για τη συμβουλευτική με γυναίκες πρόσφυγες ή μετανάστριες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καταγράφει ιδέες και περιγράφει παραδείγματα πρωτοβουλιών για την ενεργό συμμετοχή μελών της ομάδας – στόχου 	<p>προσφύγων γυναικών στη συγκεκριμένη κοινωνία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εννοιολογεί την πολιτική συμμετοχή των μελών της ομάδας-στόχου και την εντάσσει στη συμβουλευτική που ασκεί • Εντάσσει τις δεξιότητες του πολίτη στη συμβουλευτική με στόχο την ενδυνάμωση της συμμετοχής των μελών της ομάδας-στόχου 	<p>επικοινωνία με μετανάστριες και πρόσφυγες γυναίκες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πληροφορεί-συμβουλεύει για τα πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις μετανάστριες με ή χωρίς άδεια παραμονής ή καθεσώς ασύλου στη χώρα όπου γίνεται η συμβουλευτική • Ενσωματώνει διαστάσεις της πολιτικής ενδυνάμωσης όταν ασκεί συμβουλευτική σε μέλη της ομάδας-στόχου, αποσκοπώντας στην καλύτερη πολιτική συμμετοχή • Εφαρμόζει έννοιες που υποστηρίζουν την ενεργό συμμετοχή της ομάδας – στόχου
--	--	--	--	---

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Βλέπε πληροφορίες παραπάνω

2.3.2.1) Ενεργοποιητής / Energizer

2.3.2.2) Δραστηριότητες εσωτερικής κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης.

Οι μετανάστριες, οι γυναίκες πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο χρειάζεται να είναι ενήμερες και να μπορούν να αναγνωρίζουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία και τις δεξιότητες κοινωνίας πολιτών-του πολίτη μέσα στην πραγματικότητα της ζωής τους. Σ' ένα επόμενο βήμα, θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις σχετικές δεξιότητες και ικανότητες προκειμένου να επιτευχθεί η κοινωνική ενσωμάτωση και να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες που να ανταποκρίνονται στην αγορά εργασίας του τόπου όπου έχουν εγκατασταθεί.

Για την αποτελεσματική προετοιμασία των συνεδριών συμβουλευτικής και την κατανόηση των προβλημάτων των ωφελουμένων από άλλες χώρες είναι απαραίτητη η πρακτική εξάσκηση. Γι' αυτό η παρούσα εκπαίδευση εστιάζει στην βιωματική-εμπειρική μάθηση. Μέσω αυτής οι συμμετέχοντες εκπαιδευόμενοι/ες επαγγελματίες θα συνειδητοποιήσουν και θα αναστοχαστούν τις δικές τους στάσεις στην επικοινωνία και στη συμπεριφορά ως ισότιμου μέλους μιας κοινωνίας.

Η θεματική ενότητα προσφέρει δραστηριότητες μέσω των οποίων οι σύμβουλοι έχουν την ευκαιρία να βάλουν τον εαυτό τους στη θέση των ωφελουμένων προκειμένου να αναπτύξουν μεγαλύτερη ενσυναίσθηση κατά την επικοινωνία τους με μετανάστριες ή πρόσφυγες γυναίκες. Στόχος είναι επίσης να κατανοηθεί η κατάσταση στην οποία βρίσκονται άτομα που φέρουν άλλη κουλτούρα όταν βρίσκονται σε συνθήκες συμβουλευτικής .

Σκεφτείτε το

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αυτής της δραστηριότητας αφορούν την εγρήγορση των εκπαιδευομένων ώστε να αναστοχαστούν τη συμπεριφορά τους σε κρίσιμες καταστάσεις, να αναρωτηθούν γι' αυτές και να αναζητήσουν νέες στρατηγικές που να εμπεριέχουν δεξιότητες κοινωνίας πολιτών-πολίτη.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να φανταστούν καταστάσεις όπου ο πολίτης απαιτείται να δείξει θάρρος. Θα πρέπει να σκεφτούν μια συμπεριφορά-στρατηγική για καθεμία από αυτές και θα τη μοιραστούν με ένα ακόμη συμμετέχοντα, μετά με ένα άλλο ζευγάρι συμμετεχόντων και μετά με όλη την ομάδα. Η εμπειρία καθενός θα συζητηθεί εμπιστευτικά.

Τυπώστε τις πέντε περιπτώσεις "κατάστασης έκτακτης ανάγκης" ή δείξτε της στον πίνακα ή με διαφάνειες:

1. Μια νεαρή τρεκλίζει στο δρόμο, προσπαθεί να καθήσει και τελικά πέφτει στη μέση του δρόμου.
2. Ένας ηλικιωμένος στην έξοδο του μετρό έχει δύσπνοια και βάζει το χέρι στην καρδιά του.
3. Ένας ποδηλάτης συγκρούεται στο δρόμο με ένα αυτοκίνητο. Χάνει τον έλεγχο του ποδηλάτου αλλά καταφέρνει να φτάσει στο πεζοδρόμιο πριν πέσει. Το αυτοκίνητο σταματάει λίγο πιο κει.
4. Δυο νεαροί παίζουν στο σταθμό του μετρό σπρώχνοντας ο ένας τον άλλο και γελώντας. Ξαφνικά, ο ένας από τους δύο πεφτει στις γραμμές.
5. Δύο εμφανώς μεθυσμένοι άντρες τσακώνονται. Ξαφνικά ο ένας γίνεται επιθετικός και πιάνονται στα χέρια.

1. Φάση περισυλλογής: Οι εκπαιδευόμενοι βλέπουν τις περιγραφές των περιστατικών και σκέφτονται τί θα έκαναν ή τι θα μπορούσαν να κάνουν σε καθεμία από αυτές.
2. Στη συνέχεια παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στο διπλανό τους ή σ' ένα άλλο συμμετέχοντα/ουσα. Τα επεξεργάζονται εντός του δεδομένου χρόνου, πχ 10 λεπτά.
3. "Ομάδα": Τα ζευγάρια που έχουν σχηματισθεί συναντιούνται με άλλα ζευγάρια και μοιράζονται τα αποτελέσματά τους. Πρώτα παρουσιάζει το Μέλος του Ζευγαριού Α και το μέλος του Ζευγαριού Β κρατάει σημειώσεις και μετά, αντίστροφα. Στο τέλος αυτών των φάσεων, τα ζευγάρια θα πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσουν όχι μόνον την δική τους άποψη αλλά και αυτή του άλλου μέλους του ζευγαριού τους.

Για την ανατροφοδότηση, η ομάδα καλείται να συζητήσει τη δραστηριότητα, πώς αισθάνθηκε μιλώντας για την κατάσταση και πώς αισθάνεται που το μοιράζεται με την ομάδα.

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Καλό θα ήταν οι συμμετέχοντες/ουσες να μελετήσουν πηγές σχετικά με την Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΗΕ) και εκπαιδευτικά προγράμματα που εστιάζουν στα δικαιώματα των γυναικών (Εκπ/κό Κέντρο ΟΗΕ), καθώς επίσης να αναπτύξουν τις πολιτικές τους δεξιότητες εμβαθύνοντας μέσω έρευνας στο διαδίκτυο στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα ως βάση της δημοκρατίας, καθώς και στην κατανόηση των διαφορών μεταξύ των συστημάτων αξιών διαφορετικών θρησκευτικών ή εθνικών ομάδων.

Διαπολιτισμική

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Χρόνος:

60 λεπτά .

Συνιστώμενο ς αριθμός συμμετεχόντ ων:

5 ως 15

Στήσιμο- Υλιά- Εξοπλισμός :

Αιθουσα

Στυλό

Φύλλα
χαρτιού

Πίνακας

Χαρτοπίνακα
ς

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αυτής της δραστηριότητας αφορούν τον εντοπισμό σημαντικών στοιχείων της κουλτούρας.

1. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σκεφτούν για λίγα λεπτά τί είναι το πιο σημαντικό για τους ανθρώπους του δικού τους εθνικού υποβάθρου.

2. Σχηματίστε μικρές ομάδες 4-5 ατόμων και μοιράστε κάρτες.

3. Ζητήστε από την ομάδα να φανταστεί το παρακάτω σενάριο: Η ομάδα έχει προσκληθεί να αντιπροσωπεύσει τη γη σε μια διαγαλαξιακή συνάντηση νέων από όλο το σύμπαν. Χωρίς να έχουν πολύ χρόνο να προετοιμαστούν, πρέπει να εντοπίσουν αντικείμενα και πληροφορίες που θα αντιπροσωπεύουν τους διάφορους λαούς της Γης. Κάθε μέλος θα πρέπει να παρουσιάσει έξι αντικείμενα που να εκφράζουν καλύτερα την κουλτούρα του και τις αξίες της. Ο σκοπός είναι να αναδειχθεί με ακρίβεια η ποικιλία των πολιτισμών της Γης.

Μερικά παραδείγματα των αντικειμένων που μπορεί να περιληφθούν: κάτι που να δείχνει πολιτιστικές αντιλήψεις για τη φύση, σύμβολα θρησκευτικών ή πνευματικών πεποιθήσεων, κάτι που να δείχνει πώς η κουλτούρα τους αντιμετωπίζει συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, τα παιδιά ή τις γυναίκες, τα ηλικιωμένα άτομα ή τα ΑΜΕΑ, έργα μεγάλων καλλιτεχνών ή μουσικών που εκφράζουν κάτι που θεωρείται μεγάλης αξίας σ'αυτή την κουλτούρα, μια παροιμία, ένας μύθος, ένα τραγούδι ή μια ιστορία που μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά και έχει μεγάλη αξία για την κουλτούρα αυτή, ένα αντικείμενο που συμβολίζει κάτι για το οποίο έχει αγωνιστεί ο λαός αυτός, μια φωτογραφία ή ένα βίντεο για κάποιο μέρος οπουδήποτε στον κόσμο που έχει μεγάλη σημασία για την κουλτούρα τους.

4. Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα/ουσα να γράψει στις κάρτες του τα έξι αντικείμενα που θα έδειχνε στη συνάντηση.

5. Οι συμμετέχοντες/ουσες δουλεύουν για 10 λεπτά σε ομάδες. Ζητήστε μετά ένα άτομο από κάθε ομάδα να παρουσιάσει ένα ή δύο από τα αντικείμενα που διάλεξαν και να εξηγήσει την επιλογή τους.

Απολογισμός - ομαδική συζήτηση:

- Πώς θα μπορούσαμε να εξηγήσουμε σε ανθρώπους από άλλο γαλαξία τον λαό μας; τί είναι σημαντικό για το λαό αυτό στην ιστορική πορεία του επί της γης;

- Ποιά είναι τα πιο σημαντικά αντικείμενα για τα μέλη της ίδιας πολιτιστικής κληρονομιάς με σας;

- Τι σας έμαθε η άσκηση αυτή για σας και τους άλλους;

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Συστήνεται στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να παρακολουθήσουν το video Wonder foundation. How to run an empowering focus group for migrant women.
<https://www.youtube.com/watch?v=ACTyewZcnSQ>, να σκεφτούν πάνω σ'αυτό και να προσπαθήσουν να το εντάξουν στην εκπαιδευτική δραστηριότητα.

Φλυαρία

Περιεχόμενο και οδηγίες

Χρόνος:

60 λεπτά.

Συνιστώμενο
αριθμός
συμμετεχόντων:

5 ως 15

Στήσιμο- Υλικά- Εξοπλισμός:

Αίθουσα
Υφασμα ή
μαντήλια για
το δέσιμο
των ματιών

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αυτής της δραστηριότητας είναι να ενισχυθεί η ευαισθησία των εκπαιδευομένων ως προς πλευρές της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και πολυγλωσσικών καταστάσεων.

1. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των τριών. Ζητήστε τους να εργασθούν σε διαφορετικά σημεία της αίθουσας και να μην αναμειχθούν με τις άλλες ομάδες.

2. Εξηγήστε ότι κάθε ομάδα αναμένεται να δημιουργήσει τη δική της γλώσσα.

3. Ζητήστε από κάθε ομάδα να δημιουργήσει 4 λέξεις στη φανταστική γλώσσα της. Οι λέξεις πρέπει να περιλαμβάνουν ένα χαιρετισμό, ένα ουσιαστικό, ένα ρήμα και ένα επίθετο.

4. Τα μέλη της ομάδας πρέπει να εξασκηθούν στη νέα γλώσσα αρετά ώστε να είναι όλοι εξοικειωμένοι με τις 4 λέξεις που δημιούργησαν.

5. Ζητήστε από τις 3 ομάδες να στοιχηθούν σε 3 παράλληλες γραμμές. Δημιουργήστε νέες ομάδες με το πρώτο πρόσωπο στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη γραμμή κ.ο.κ. Ζητήστε από ένα άτομο να είναι ο δάσκαλος και να δέστε τα μάτια των άλλων δύο της νέας του ομάδας. Εξηγήστε στις νέες ομάδες ότι θα πρέπει με τη σειρά να κάνουν το δάσκαλο και να διδάξουν στα άλλα μέλη τη νέα τους γλώσσα χωρίς να χρησιμοποιήσουν αγγλικά ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα. Δεν επιτρέπεται καν να πουν "ναι" ή "όχι"!

6. Αλλάξτε θέσεις έτσι ώστε κάθε μέλος της νέας ομάδας να έχει το ρόλο του δασκάλου. Δώστε 5 λεπτά σε κάθε δάσκαλο.

7. Ζητήστε από τις ομάδες να κάνουν ξανά την άσκηση, αυτή τη φορά χωρίς να έχουν δεμένα τα μάτια.

8. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ξαναδέσουν τα μάτια τους και, φωνάζοντας το χαιρετισμό (την πρώτη λέξη) της γλώσσας τους, να βρουν τα άλλα μέλη της αρχικής τους ομάδας.

9. Τελειώστε την άσκηση. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συγκεντρωθούν σε ολομέλεια για την τελική συζήτηση.

- Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους/ες να μοιραστούν όσα αισθάνθηκαν ως δάσκαλοι και ως μαθητές. Συγχύστηκαν με την αδυναμία να διδάξουν τη γλώσσα τους στους άλλους;

- Τί συνέβη στον πρώτο γύρο, όταν οι μαθητές είχαν δεμένα τα μάτια; Ποια βοηθήματα της διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν; Φωνές; βοήθησε ή εμπόδισε αυτό την διδασκαλία;

- Συγκρίνετε τον πρώτο με τον δεύτερο γύρο. Ήταν ευκολότερο;

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Οι πρακτικές διαστάσεις των διαφορετικών στυλ επικοινωνίας μπορούν να αναγνωριστούν τόσο σε επίπεδο ομάδας όσο και ατομικά, πχ με τη χρήση ημερολογίου, μέσα από την (αυτο)παρατήρηση και την εξέταση-αναστοχασμό του πιθανώς κληρονομημένου στυλ επικοινωνίας, των στάσεων και των προσεγγίσεων, αλλά και με την παρατήρηση των άλλων.

Στο πλαίσιο του έργου No Gaps , νεαρές μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο, άτομα δηλαδή που εντάσσονται σε μία από τις πιο ευάλωτες ομάδες σήμερα, θα ενθαρρυνθούν και θα υποστηριχθούν ώστε να αναπτύξουν κοινωνικές και επαγγελματικές δεξιότητες που θα τις διευκολύνουν να βρουν τον προσωπικό τους δρόμο για βιώσιμη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη. Οι επικοινωνιακές δεξιότητες και η υπεύθυνη συμμετοχή στην κοινωνία είναι ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας αυτής.

2.3.2.3) Εργαλεία για αναστοχασμό, (αυτό-) αξιολόγηση

Ο αναστοχασμός και η (αυτό)αξιολόγηση θα βοηθήσουν τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στο έργο No Gaps να σκεφτούν πάνω στα μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας και να συμπυκνώσουν όποιες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες απέκτησαν σχετικά με το θέμα κατά την εκπαίδευση. Για τους επαγγελματίες, είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο για να εκτιμήσουν τη μαθησιακή πρόοδο και τα μαθησιακά αποτελέσματα των εκπαιδευομένων, επίσης στο πλαίσιο της διαρκούς/on-going διαχείρισης ποιότητας.

Περιεχόμενο και Οδηγίες Αναστοχασμός και Αξιολόγηση/Εκτίμηση	Στοιχεία για το ρόλο του/της επαγγελματία	Στήσιμο-Υλικά- Εξοπλισμός	Χρόνος (λεπτά)
Εργαλείο αναστοχασμού			
Οι χαρτοπίνακες και τα διαγράμματα που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια των δραστηριοτήτων παραμένουν στον τοίχο της αίθουσας. Στο τέλος της ενότητας, ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να ρίξουν μια ματιά στους πίνακες για να διευκολύνετε να σκεφτούν αν συντελέστηκαν αλλαγές στις αντιλήψεις τους και τους λόγους στους οποίους οφείλονται οι αλλαγές αυτές –τι καινούριο, τι ήταν ήδη γνωστό, αν υπάρχουν ακόμη ερωτήσεις; Ίσως οι συμμετέχοντες/ουσες θελήσουν να αλλάξουν κάτι στα φύλλα εργασίας ή στα διαγράμματα, να προσθέσουν νέες διαστάσεις ή να σχολιάσουν τα πρώτα ευρήματα. Αυτό είναι επίσης προετοιμασία των εκπαιδευομένων για το τελικό ερωτηματολόγιο.	Δίνεται η ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους/ες να στοχαστούν πάνω στις πολιτισμικές συνθήκες της δουλειάς τους και πώς άτομα από διαφορετικές χώρες και κουλτούρες επικοινωνούν και αντιλαμβάνονται τον κόσμο γύρω τους. Οι επαγγελματίες θα πρέπει τονίσουν τα κύρια αποτελέσματα για να ενθαρρύνουν τον αναστοχασμό, προετοιμάζοντας επίσης την αυτό-αξιολόγηση.	<ul style="list-style-type: none"> Ομαδα-συζήτηση ανατροφοδότηση Χαρτοπίνακας Φύλλα χαρτοπίνακα 	20-30 λεπτά
Εργαλεία (αυτο-) αξιολόγησης			

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>Ερωτηματολόγιο / Δείγμα</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γνωρίζετε την διαπολιτισμική επικοινωνία και τις προκλήσεις που εμπεριέχει πριν από την θεματική ενότητα; <ol style="list-style-type: none"> α) Ναι β) Όχι 2. Γιατί είναι σημαντικές κοινωνικά οι δεξιότητες του πολίτη-κοινωνίας των πολιτών; <ol style="list-style-type: none"> α) για να γνωρίζεις τα ατομικά δικαιώματα στην αγορά εργασίας β) για να γίνεις ενεργό μέλος της κοινωνίας 3. Πως επηρεάζει η διαπολιτισμική επικοινωνία τη δουλειά σας; <ol style="list-style-type: none"> α) για να προσαρμόζομαι καλύτερα σε διαφορετικές κουλτούρες κατά τη συμβουλευτική β) για να μπορώ να εκφράσω καλύτερα αυτό που αναμένεται από τους ωφελούμενους να κάνουν 4. Ποιος μπορεί να έχει πολιτικές δεξιότητες σε μια κοινωνία; <ol style="list-style-type: none"> α) Οποιο άτομο ζει σ' αυτή β) Οι πολίτες της χώρας υποδοχής 5. Γιατί θα πρέπει να διαλέγουμε προσεκτικά όρους, φράσεις και χειρονομίες όταν δουλεύουμε με την ομάδα-στόχο; <ol style="list-style-type: none"> α) Για να είμαστε σίγουροι ότι η ωφελούμενη θα μας καταλάβει β) Για να δείξουμε ευαισθησία προς την 	<p>Οι επαγγελματίες θα αναγνωρίσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα εφόσον οι συμμετέχοντες/ουσες έχουν αποκτήσει ενημέρωση και δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας και κοινωνίας των πολιτών-του πολίτη και μπορούν να τις εκφράσουν στο περιβάλλον τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ατομική εργασία • Ερωτηματολόγιο 	<p>15-20 λεπτά</p>
--	--	---	------------------------

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>κουλτούρα των ωφελουμένων</p> <p>6. Παρακαλούμε δώστε παραδείγματα διαφορές στην επικοινωνία μεταξύ διαφορετικών χωρών :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>7. Παρατηρήσατε διαφορές μεταξύ διαφορετικών χωρών ως προς τα πολιτικά δικαιώματα; Παρακαλούμε εξηγήστε:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>			
---	--	--	--

Οι ερωτήσεις στο εργαλείο αξιολόγησης μπορεί να τροποποιηθούν ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών στο τέλος της ενότητας.

2.4) Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

2.4.1) Η θεωρία πίσω από τη “ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ”

Περίληψη

Η κατανόηση και η αναβάθμιση του ρόλου των μεταναστριών, γυναικών και κοριτσιών, προϋποθέτει όχι μόνον τη συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων με βάση το φύλο, αλλά επίσης πώς επιδρούν οι σχέσεις μεταξύ των φύλων σε κάθε σημείο του κύκλου της μετανάστευσης². Στα θέματα σχετικά με τη γυναικεία μετανάστευση και το φύλο, είναι πολύ σημαντικό να μπορούν οι επαγγελματίες να ερμηνεύσουν πώς η κάθε κουλτούρα προσδιορίζει τις νόρμες σχετικά με το φύλο, πώς για παράδειγμα το φύλο επηρεάζει την πρόσβαση σε πόρους και ποιες διαφορές ισχύος και ισότητας εμφανίζονται σε οικονομικές, κοινωνικές και νομικές δομές. Οι γνώσεις αυτές χρειάζονται και στις ίδιες τις μετανάστριες, καθώς χρησιμεύουν ως εργαλείο ενδυνάμωσης για να διεκδικήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Κυρίως μέρος

Ο όρος “gender/φύλο” αναφέρεται σε κοινωνικά χαρακτηριστικά και ευκαιρίες που σχετίζονται με το αν είσαι γυναίκα ή άντρας, καθώς και στις σχέσεις μεταξύ γυναικών και αντρών, κοριτσιών και αγοριών, αλλά και γυναικών μεταξύ τους και αντρών μεταξύ τους³. Αυτά τα χαρακτηριστικά, οι ευκαιρίες και οι σχέσεις είναι κοινωνικά κατασκευασμένα και μαθαίνονται μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης. Προσδιορίζονται στο χρόνο και στον τόπο και υπόκεινται σε αλλαγές⁴. Το φύλο/gender προσδιορίζει τι αναμένεται, επιτρέπεται και αξιολογείται ως «σωστό» για τους άντρες και τις γυναίκες σ’ ένα δεδομένο πλαίσιο. Στις περισσότερες κοινωνίες υπάρχουν διαφορές και ανισότητες μεταξύ αντρών και γυναικών ως προς τις ευθύνες που αναλαμβάνουν, τις δραστηριότητες που έχουν, την πρόσβαση και τον έλεγχο των πόρων, καθώς και τις ευκαιρίες να λαμβάνουν αποφάσεις. Το φύλο είναι μέρος του γενικότερου κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου⁵. Τέμνει άλλα κοινωνικά θέματα όπως η τάξη ή η κάστα, το καθεστώς αναγνώρισης ή νομιμοποίησης των μεταναστών/ριών, την εθνικότητα, την ηλικία, τη φυλή, το σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα του φύλου. Συνυπολογίζοντας όλα αυτά, σχηματίζεται ένας περίπλοκος, πολυεπίπεδος χάρτης με τις δικές του δυναμικές ως προς τις διακρίσεις, τον αποκλεισμό ή την ένταξη και τις σχέσεις ισχύος. Οι μετανάστες/ριες εισέρχονται και εξέρχονται διαρκώς σ’ αυτές τις στρωματοποιημένες κοινωνίες και έτσι εξηγείται γιατί οι σχέσεις και τα θέματα που σχετίζονται με το φύλο είναι έννοιες ρευστές, που αλλάζουν διαρκώς⁶. Οι γυναίκες αποτελούν κάτι λιγότερο από το μισό του

² Allison J. Petrozziell, Gender On The Move - Working On The Migration-Development Nexus From A Gender Perspective (2013) - https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2013/12/genderonthemove_low2b%20pdf.pdf?la=en

³ Little, W. & Little, W. (2013). Introduction to Sociology. OpenStax College: Rice University Canada.

⁴ Butler, J. (1990), Gender Trouble – Feminism and the Subversion of Identity. Routledge, New York
http://lauragonzalez.com/TC/BUTLER_gender_trouble.pdf

⁵ UN Women. (2001). Gender Mainstreaming: Strategy for Promoting Gender Inequality. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.

⁶ Piper, N., ed., New Perspectives on Gender and Migration: Livelihood, Rights and Entitlements (Oxon, Routledge, 2007), pp. 1–2

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

μεταναστευτικού πληθυσμού διεθνώς⁷. Ενώ άντρες και γυναίκες αποφασίζουν να μεταναστεύσουν για παρόμοιους λόγους, κοινωνικές και πολιτικές νόρμες που περιέχουν τη διάσταση του φύλου παίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο στην όλη διαδικασία της μετανάστευσης και κατά συνέπεια επηρεάζουν την εμπειρία των γυναικών και κοριτσιών.

Κατακλείδα

Η μετανάστευση μπορεί να λειτουργήσει ενδυναμωτικά για τις γυναίκες, καθώς τους δίνει πρόσβαση στην εργασία και στην εκπαίδευση, βελτιώνει την ισότητα μεταξύ φύλων και τις νόρμες, όπως και την δυνατότητα ενεργού συμμετοχής και δράσης, δίνει δηλαδή την δυνατότητα να ληφθούν ανεξάρτητες αποφάσεις που οδηγούν στα επιθυμητά αποτελέσματα. Αντιστρόφως, η μετανάστευση μπορεί επίσης να οξύνει τις ευαλωτότητες, όπως την κακοποίηση και την εμπορία ανθρώπων/ trafficking, ιδίως για κορίτσια και γυναίκες που έχουν χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων ή δεν έχουν νόμιμη άδεια παραμονής. particularly when migrant women and girls are low skilled or have irregular legal status. Η κατανόηση της περιπλοκής μεταξύ φύλου και μετανάστευσης μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία καλύτερων προγραμμάτων και πολιτικών ώστε να αυξάνονται τα οφέλη και να μειώνονται τα βάρη για τις γυναίκες που μεταναστεύουν. Για να φτάσουμε σ' αυτό το επίπεδο κατανόησης απαιτούνται δράσεις και λύσεις που να περιέχουν τη διάσταση του φύλου, ώστε να μειωθεί η φτώχεια και η ανασφάλεια των μεταναστριών, γυναικών και κοριτσιών και να βελτιωθεί η πρόσβασή τους στην οικονομική και βιώσιμη ανάπτυξη, στην υγεία, στην εκπαίδευση και στη δικαιοσύνη. Προς αυτή τη κατεύθυνση επιχειρεί να συμβάλει η παρούσα εκπαιδευτική ενότητα, να εφοδιάσει τους/τις επαγγελματίες με κριτική γνώση μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, ώστε να έχουν ενημέρωση και τους μηχανισμούς να διεκδικήσουν και να προστατεύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Βιβλιογραφία

- ¹ Allison J. Petrozziell, Gender On The Move - Working On The Migration-Development Nexus From A Gender Perspective (2013) - https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2013/12/genderonthemove_low2b%20pdf.pdf?la=en
- ¹ Little, W. & Little, W. (2013). Introduction to Sociology. OpenStax College: Rice University Canada.
- ¹ Butler, J. (1990), Gender Trouble – Feminism and the Subversion of Identity. Routledge, New York http://lauragonzalez.com/TC/BUTLER_gender_trouble.pdf
- ¹ UN Women. (2001). Gender Mainstreaming: Strategy for Promoting Gender Inequality. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.
- ¹ Piper, N., ed., New Perspectives on Gender and Migration: Livelihood, Rights and Entitlements (Oxon, Routledge, 2007), pp. 1–2
- ¹ International Migrant Stock (2019) - <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>

Picture: <https://pixabay.com/de/vectors/junge-kinder-zusammenarbeit-vater-2026064/>

---

⁷ International Migrant Stock (2019) - <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>

2.4.2) Εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες για την επίτευξη των προτεινόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ : Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ			Η διάρκεια της θεματικής ενότητας είναι 25 ώρες συνολικά. Η μεθοδολογία προέρχεται από την άτυπη/εκπαίδευση	
<p>ΣΤΟΧΟΙ: Μεσω της παρούσας Ενότητας οι συμμετέχοντες/ουσες αναμένεται ότι θα αποκτήσουν ή και θα αναπτύξουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικά με την ορολογία, καθώς και να τεθούν οι βάσεις για περαιτέρω εκπαίδευση ως προς τη σεξουαλική βία και τη βία με βάση το φύλο, με τρόπο ολιστικό. Τελειώνοντας την Ενότητα οι συμμετέχοντες/ουσες αναμένεται ότι θα μπορούν να δείξουν βασικές γνώσεις και κατανόηση για :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βασικούς όρους (βιολογικό φύλο/sex, κοινωνικό φύλο/ gender, σεξουαλικότητα) - τους βασικούς ορισμούς της πατριαρχίας, φεμινισμού, ανδρισμού, θηλυκότητας, στερεοτύπων για τα φύλα - Σεξουαλική βία και βία με βάση το φύλο/GBV, συμπεριλαμβανόμενων των εγκλημάτων τιμής και της οικιακής βίας. <p>Οι συνθήκες στις διάφορες χώρες-μέλη είναι πολύ διαφορετικές. Γι’αυτό, το αναλυτικό πρόγραμμα σχεδιάστηκε έτσι ώστε να είναι ευέλικτο και να επιτρέπει προσαρμογές ανάλογα με τις συνθήκες της χώρας ή με τις ιδιαιτερότητες της ομάδας των εκπαιδευομένων, οι οποίες μπορούν να γίνουν με δύο τρόπους:</p> <p>1) Για να επιτευχθούν οι παραπάνω μαθησιακοί στόχοι, το αναλυτικό πρόγραμμα χωρίστηκε σε διάφορες μαθησιακές υπο-ενότητες. Κάθε υπο-ενότητα συνοδεύεται από Μαθησιακά Αποτελέσματα που περιγράφουν λεπτομερώς ποιες δεξιότητες πρέπει να επεξεργαστούν οι μαθητευόμενοι/ες στο πλαίσιο του προγράμματος εκπαίδευσης.</p> <p>2) Βάσει των αναμενόμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, το εταιρικό σχήμα του No Gap ανέπτυξε για κάθε μαθησιακή υπο-ενότητα διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Κατά την επιλογή τους προτιμήθηκαν αυτές που βασίζονται στη συμμετοχή και στην άμεση μάθηση, περιορίζοντας τις εισαγωγικές διαλέξεις στο ελάχιστο. Οι συμμετοχικές μέθοδοι προκρίθηκαν επειδή επιτρέπουν την αλληλεπίδραση στη διάρκεια του μαθήματος και εμπλέκουν τους συμμετέχοντες/ουσες στη μεταφορά γνώσεων μέσω της μεταφοράς της επαγγελματικής εμπειρίας κάθε συμμετέχοντα/ουσας. Οι εκπαιδευτές/ριες μπορούν να διαλέξουν διαφορετικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες από κάθε υπο-ενότητα και να θέσουν διάφορες προτεραιότητες ανάλογα με τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου προγράμματος που υλοποιούν.</p>				
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
			Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να:	
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ & ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση για θέματα φύλου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βιολογικό, Κοινωνικό Φύλο και Σεξουαλικότητα • Πατριαρχία, φεμινισμός, ανδρισμός, θηλυκότητα, δίκαιο για το φύλο, βία καταπίεση και διατομεακότητα. . 	<p>Οι δραστηριότητες εμβαθύνουν στην κατανόηση της ισότητας των φύλων. Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις έχουν οργανωθεί έτσι ώστε να βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να ακολουθήσουν την πορεία ενός συλλογισμού. Η κεντρική ιδέα είναι λοιπόν να ξεκινήσουμε από το βασικό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων και να προχωρήσουμε προς περιπλοκότερα και προκλητικότερα θέματα. Τα ερωτηματολόγια αυτό-αξιολόγησης θα εκτιμήσουν την κατανόηση του βιολογικού και κοινωνικού φύλου και θα ξεδιαλύνουν τα πράγματα για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες.</p>	<p>Εξηγούν βασικές έννοιες όπως :</p> <ul style="list-style-type: none"> • το φύλο (sex) ως σύστημα κατηγοριοποίησης βιολογικών χαρακτηριστικών που υπάρχουν εκ γενετής • το κοινωνικό φύλο (gender) ως ρόλοι, χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες που κατασκευάζονται κοινωνικά και επιτελούνται από άνδρες και γυναίκες • σεξουαλικότητα, συναισθηματικές και κοινωνικές πλευρές. <p>Εξηγούν βασικούς ορισμούς και δίνουν παραδείγματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν γνώσεις για τα στερεότυπα και τις προσδοκίες των σχέσεων μεταξύ των φύλων- περιγράφουν γυναίκες/κορίτσια και άντρες/ανδρισμό. • Αναλύουν διαφορετικές υποθέσεις/παραδείγματα από τη χώρα τους και γειτονικές χώρες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν και αναλύουν την επίδραση συγκεκριμένου κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου στη διαμόρφωση των αντιλήψεων για το βιολογικό και το κοινωνικό φύλο, καθώς και για τη σεξουαλικότητα • Κατανοούν το φύλο ως κοινωνική κατασκευή • Κατανοούν τις συναισθηματικές και τις κοινωνικές διαστάσεις της σεξουαλικότητας • Κατανοούν την επίδραση της κουλτούρας, της πολιτικής, του νόμου, της φιλοσοφίας, της θρησκείας και της ηθικής στη σεξουαλικότητα και το αντίστροφο. • Αντιμετωπίζουν με κριτική σκέψη μύθους που περιλαμβάνονται στην κουλτούρα. • Αναπτύσσουν την ικανότητα να επιχειρηματολογούν εναντίον στερεοτύπων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύσσουν κριτική σκέψη σε θέματα κοινωνικού φύλου/ gender και σεξουαλικότητας • Ενημερώνονται και ευαισθητοποιούνται σε θέματα βίας με βάση το φύλο/ GBV • Αντιλαμβάνονται τη βία κατά των γυναικών ως μορφή διακρίσεων και παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων • Αντιλαμβάνονται τη βία με βάση το φύλο/GBV ως ένα από σύμπλεγμα που αποτελείται από κοινωνικές νόρμες, θεσμικές πρακτικές και πολιτισμικές αξίες; • Κατανοούν ότι η βία κατά των γυναικών και η βία με βάση το φύλο είναι διάχυτες σε όλο τον κόσμο.
--	---	---	---	---

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ : συνδέσεις στο Διαδίκτυο, βίντεο, αναφορές κλπ. .

2.4.2.1) Ενεργοποιητής /Energizer

Περιεχόμενο
και Οδηγίες

•“Γνωριζόμαστε περπατώντας”

- Σκοποί:** Στόχος της δραστηριότητας είναι να γνωριστούν οι συμμετέχοντες/ουσες μεταξύ τους αποφεύγοντας την κλασική διάταξη όπου όλοι καθονται σε κύκλο και συστήνονται, να κινήσουμε το ενδιαφέρον και να τραβήξουμε την προσοχή των συμμετεχόντων, να αυξήσουμε τη συμμετοχικότητα και να προετοιμάσουμε την ομάδα για τις επόμενες ομαδικές δραστηριότητες.
- Περιγραφή:** Ο/Η εκπαιδευτής/ρια προετοιμάζει την ατμόσφαιρα και βάζει χαρούμενη και χαλαρωτική μουσική. Ζητάει μετά από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σηκωθούν και να περπατήσουν εντός του χώρου που σχηματίζεται από τον κύκλο των καρεκλών.
- Όσο περπατούν οι συμμετέχοντες/ουσες, ο/η εκπαιδευτής/ρια τους δίνει οδηγίες:
  - “Πότε πότε θα σταματώ τη μουσική”.
  - “Όταν σταματάει η μουσική, σταματάτε κι εσείς να περπατάτε και φτιάχνετε μια ομάδα με άλλα δύο άτομα, όποια βρίσκονται πιο κοντά σας”.
  - “Συστήνεστε στην ομάδα των 3 ατόμων παρουσιάζοντας σύντομα τον εαυτό σας. ΄Λετε το όνομά σας (αλλά όχι το επίθετό σας), το επάγγελμά σας ή κάτι άλλο για σας, πχ με λένε Μαρία και είμαι ψυχολόγος ή με λένε Μιχάλη και είμαι ταξιδιωτικός τύπος”
  - Μόλις αρχίσει ξανά η μουσική, αρχίζετε κι εσείς να περπατάτε ξανά”
  - “Κάθε φορά που η μουσική σταματά, βρίσκετε άλλους 2 ανθρώπους που δεν έχετε γνωρίσει μέχρι τώρα και συστήνεστε”
- Ο/Η εκπαιδευτής/ρια συνεχίζει να παίζει και να σταματά τη μουσική 3-4 φορές για περίπου 5 λεπτά.
- Μετά και ενώ ακόμη παίζει η μουσική, ο/η εκπαιδευτής/ρια ζητά από τους συμμετέχοντες/ουσες να σταματήσουν μπροστά σ’ένα άλλο άτομο μόλις σταματήσει η μουσική και να πουν το όνομα και το επάγγελμα του ατόμου αυτού. Πχ, είσαι η Μαρία και είσαι ψυχολόγος, είσαι ο Μιχάλης και είσαι ταξιδιωτικός τύπος”. Επαναλαμβάνει το ίδιο 3-4 φορές για άλλα 5 λεπτά.
- Αν οι συμμετέχοντες/ουσες γνωρίζονται ήδη, ο/η εκπαιδευτής/ρια μπορεί να εφαρμόσει διαφορετικές οδηγίες όταν σταματά η μουσική, πχ. το αγαπημένο φαγητό ή προορισμό κλπ.
- Στο τέλος της δραστηριότητας η μουσική σταματά και ο/η εκπαιδευτής/ρια ζητά από τους συμμετέχοντες/ουσες να σχηματίσουν ομάδες των 5-6 ατόμων και τους εξηγεί ότι αυτή θα είναι η ομάδα τους στις δραστηριότητες που ακολουθούν.

Χρόνος
(λεπτά)

•**Είδος δραστηριότητας :** Ενεργοποιητής/Energizer

•**Διάρκεια :** 15-25 λεπτά

Στήσιμο -
Εκπαιδευτικά
Υλικά-
Εξοπλισμός

- Κύκλος από καρέκλες με αρκετό χώρο στο εσωτερικό του για να μπορούν να περπατήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες.
- Συσκευή αναπαραγωγής μουσικής.

2.4.2.2) Δραστηριότητες εσωτερικής κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης

Για να καταλάβουν οι μετανάστριες, γυναίκες πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο τη θεωρία πίσω από τη «Διάσταση του φύλου» θα πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις για την ορολογία και τις βασικές έννοιες, την νομοθεσία για τις διακρίσεις και τη διαπολιτισμικότητα ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα. Γι' αυτό θα πρέπει να σκιαγραφήσουμε το νομικό πλαίσιο και τα δικαιώματα των μεταναστών, ώστε να εντοπιστούν και να συνδεθούν μεταξύ τους βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά και ορολογία, ώστε να μπορούν μετά να γίνουν συγκρίσεις ως προς την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, θα πρέπει να βελτιώσουμε το εννοιολογικό πλαίσιο, να αξιολογήσουμε το θεσμικό πλαίσιο και να φωτίσουμε με κριτικό τρόπο την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους μετανάστες/ριες, καθώς και τον ορισμό βασικών εννοιών όπως η κουλτούρα, η εθνικότητα, η διαπολιτισμική επαφή ή η σύγκρουση.

Για να διακρίνουν οι μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο ηθικά διλήμματα στο πλαίσιο της διαπολιτισμικότητας, χρειάζεται να αναγνωρίσουν τη διαπολιτισμικότητα σε παραδείγματα στο μικρο-επίπεδο της κοινωνικής ζωής. Γιατί, η διάκριση των πολιτισμικών διαφορών αποτελεί μια σοβαρή πρόκληση για τις σημερινές κοινωνίες. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να βοηθούν την διεργασία αναγνώρισης της σημασίας που έχει η καταπολέμηση της ξενοφοβίας, της έλλειψης ανοχής, των διακρίσεων, των στερεοτύπων και της (σεξουαλικής) βίας. Θα πρέπει να σκιαγραφηθούν επίσης τα εμπόδια και οι προκλήσεις που ενυπάρχουν στην υποστήριξη με διερμηνέα των νομικών διαδικασιών που αφορούν μετανάστες/ριες.

Οι δραστηριότητες που περιγράφονται παρακάτω θα εμβαθύνουν τις γνώσεις τους για θέματα σχετικά με τη διάσταση του φύλου.

Συγκεκριμένα:

1. „Διαφορές βάσει του φύλου και κοσμοθεωρία των μεταναστών“ – Οι συμμετέχοντες/ουσες θα εξοικειωθούν με το κοινωνικο-πολιτιστικό πλαίσιο, θα ευαισθητοποιηθούν και θα αναπτύξουν την ικανότητά τους να επιλύουν διαπολιτισμικές συγκρούσεις, να εκτιμούν άλλες κουλτούρες και παραδόσεις και να επιλύουν αμφιλεγόμενα ζητήματα μέσω διαπολιτισμικών συναντήσεων.
2. „Μπες στη θέση του“ – Η δραστηριότητα είναι ένα παιχνίδι ρόλων που αναπαριστά μια δημοσιογραφική συνέντευξη. Είναι σημαντική, όχι μόνον γιατί ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και αναπτύσσει τη φαντασία των συμμετεχόντων/ουσών, αλλά και γιατί προωθεί την κοινωνική τους ανάπτυξη.
3. „Η τέλεια εικόνα σου“ – Μαθησιακοί στόχοι : να αξιολογηθεί ο βαθμός επικάλυψης μεταξύ αντιλήψεων για τον τέλειο άντρα ή γυναίκα και τα αντίστοιχα αντρικά ή γυναικεία στερεότυπα.
4. „Ας μιλήσουμε για σένα“ – Μαθησιακοί στόχοι: να βοηθήσει τις μετανάστριες, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο να σκεφτούν κριτικά για τα στερεότυπα του φύλου και την επίδρασή τους στην κοινωνία, καθώς και για τη σχέση μεταξύ της αντικειμενικοποίησης του γυναικείου σώματος και της βίας με βάση το φύλο (GBV).

Διαφορές βάσει του φύλου & κοσμοθεωρία των μεταναστών

Περιεχόμενο και οδηγίες

Διάρκεια :
120 λεπτά .

**Στήσιμο –
Υλικά -
Εξοπλισμός:**
ΗΥ[Laptop ή
PC],
πίνακας,
χαρτι,
μεγάλο
χαρτί

Σκοποί: Οι συμμετέχοντες/ουσες θα εξοικειωθούν με το κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο, θα ευαισθητοποιηθούν και θα αποκτήσουν την ικανότητα να επιλύουν διαπολιτισμικές συγκρούσεις, να εκτιμούν άλλες κουλτούρες και παραδόσεις και να επιλύουν αμφιλεγόμενα ζητήματα μέσω διαπολιτισμικών συνατήσεων.

Δείτε:

τη σειρά βίντεο του Γρ.Ανθρωπίνων Δικ/των του ΟΗΕ: The UN Human Rights Office series of animated videos to amplify the voices of migrants,
<https://www.ohchr.org/EN/Issues/Migration/Pages/VideoStories.aspx>

Διαβάστε το κείμενο „About International Migrants’ Day“ - #StandUp4Migrants
<https://www.ohchr.org/EN/Issues/Migration/Pages/VideoStories.aspx>

3.Διαβάστε το “How to take actions and stand up for migrants” , στα κανάλια του ΟΗΕ, UN Human Rights Office social media channels: Facebook /unitednationshumanrights, YouTube/UNOHCHR, Twitter @UNhumanrights και γραφτείτε σε ένα από αυτ’ ή σε όλα.

4.Watch video Cultural inclusion, https://www.youtube.com/watch?v=_TbEeJQKf_o

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Κατανόηση του κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου και της οικουμενικότητας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως προς το φύλο

Υποστήριξη των προσπαθειών καταπολέμησης της ξενοφοβίας, του ρατσισμού, της βίας κατά των γυναικών κλπ.

Υπεράσπιση των διαπολιτισμικών διαφορών

Οργάνωση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης στα ανθρώπινα δικαιώματα, τα στερεότυπα για το φύλο και τη σεξουαλική βία βάσει του φύλου/ SGBV

Πηγές: The UN Human Rights Office series of animated videos to amplify the voices of migrants, the communities that welcome them and the conversations they have along the way, <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Migration/Pages/VideoStories.aspx>

Video Cultural inclusion, https://www.youtube.com/watch?v=_TbEeJQKf_o

Στο τέλος: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια βάζει ένα άσπρο χαρτί στον τοίχο και ζητάει από τους συμμετέχοντες/ουσες να ετοιμάσουν μια περίληψη. Το χαρτί γράφει "10 λέξεις που θα θυμάμαι από αυτή τη δραστηριότητα". Οι εκπαιδευόμενοι/ες γράφουν στο χαρτί ή λένε μια λέξη ή μια φράση που θα κρατήσουν από τη δραστηριότητα.

Μπες στη θέση του Μερους1

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Διάρκεια :
60 λεπτά.

**Στήσιμο-
Υλικά-
Εξοπλισμός :**

χαρτιά,
μολύβια,
στυλό,
πίνακας,
ψαλίδι,
χαρτοπίνακας

Μαθησιακοί στόχοι: Πρόκειται για παιχνίδι ρόλων που αναπαριστά μια δημοσιογραφική συνέντευξη. Η δραστηριότητα είναι σημαντική γιατί ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα, αναπτύσσει τη φαντασία, αλλά επίσης υποστηρίζει την κοινωνική ανάπτυξη και τους ρόλους. Ο σκοπός είναι να δοθεί σε μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο η ευκαιρία να φανταστούν τον εαυτό τους σε διάφορους ρόλους, πχ ανθρώπους από διαφορετικά επαγγέλματα και κοινωνικές θέσεις. Μέσω των ρόλων οι συμμετέχουσες θα αγγίξουν τρέχοντα κοινωνικά ζητήματα (διακρίσεις, ανισότητες, ταξικοί ή εθνικοί διαχωρισμοί κλπ) και πιθανές λύσεις στα θέματα που θα έχουν σκιαγραφηθεί ούτως ώστε να οδηγηθούν σε συμπεράσματα για το πώς είναι οργανωμένη η σύγχρονη κοινωνία.

Οδηγίες:

- Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να χωριστούν σε ομάδες των 2-3 ατόμων. Κάθε ομάδα θα συμφωνήσει μεταξύ της ποιό ρόλο θα αναλάβει, του/της δημοσιογράφου και του/της ερωτώμενου/ης.
- Έχετε ετοιμάσει φύλλα χαρτί στα οποία έχετε γράψει εκπροσώπους διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Διπλώστε τα για να μην φαίνεται τί είναι γραμμένο. Κάθε ομάδα παίρνει με κλήρο ένα χαρτί που δείχνει το ρόλο του στην κοινωνία.

Επαγγελμα ή επαγγέλματα:

ΑΜΕΑ
Συνταξιούχος
Unemployed
Ανεργος/η
Φυλακισμένος/η
Φοιτητής/ρια
Ατομο διαφορετικού χρώματος
Αστεγος/η
Ασυνόδευτος/η έφηβος
Ατομο από μειονότητα
Ατομο από άλλη χώρα.

• Δώστε στις ομάδες 10 λεπτά για να σκεφτούν. Το μέλος που έχει αναλάβει το ρόλο του ερωτώμενου/ης πρέπει να σκεφτεί μια κατάσταση αντίστοιχη με το ρόλο του κατά την οποία τα δικαιώματά του παραβιάστηκαν και γι' αυτό στρέφεται στα ΜΜΕ για να δημοσιοποιήσει το θέμα του.

• Αν το θεωρήσετε απαραίτητο, βοηθήστε με ερωτήσεις για τα κοινωνικά δικαιώματα βάσει των οποίων ο/η ερωτώμενος θα μπορούσε να ζητήσει προστασία ή βοήθεια ή για την πηγή της παραβίασης ή προσβολής του δικαιώματος. Πχ, αδυναμία πρόσβασης ΑΜΕΑ στο σχολείο επειδή δεν υπάρχει το κατάλληλο βοήθημα, πχ ασανσερ. Η', άρνηση πρόσληψης κάποιου επειδή υπάρχει προκατάληψη για το χρώμα του ή την καταγωγή του.

Αποτέλεσμα

Να οξυνθεί η ευαισθησία μεταναστριών, προσφύγων και αιτουσών άσυλο σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Να βελτιωθεί ο διάλογος μεταξύ τους και να διευρυνθούν οι γνώσεις τους για τις κοινωνικές ανισότητες. Να αντιληφθούν τη σημασία της ανεκτικής συμπεριφοράς και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία. Να τονιστεί ο ρόλος των θεσμών στην οικοδόμηση μιας ειρηνικής και δημοκρατικής κοινωνίας. Να δοθεί έμφαση στα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Μπες στη θέση του Μέρος 2

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Διάρκεια:
60 λεπτά.

Στήσιμο-Υλικά-
Εξοπλισμός:χαρτιά,
μολύβια, στυλό,
πίνακας, ψαλίδι,
χαρτοπίνακας,

- Από την άλλη πλευρά, οι συμμετέχοντες/ουσες που είναι οι "δημοσιογράφοι" προετοιμάζουν τις ερωτήσεις που θα θέσουν. Παρόλο που οι ερωτήσεις αυτές είναι στη διακριτική ευχέρεια του συμμετέχοντα που έχει το ρόλο του /της δημοσιογράφου, καλό είναι να λάβει υπόψη κάποια κομβικά σημεία της συνέντευξης (και να τα γράψει στον πίνακα). Τέτοια μπορεί να είναι:
  - σε ποιο περιβάλλον ζει ο /η ερωτώμενος/η; που μένει;
  - πώς συνέβη η παραβίαση των δικαιωμάτων;
  - ποιοι νόμοι ισχύουν σ' αυτή την περίπτωση;
  - ποιά δικαιώματα έχει το συγκεκριμένο άτομο;
  - ερωτήσεις προς το γενικό κοινό για πιθανές λύσεις, δηλαδή προς τους συμμετέχοντες/ουσες στο πλαίσιο της άσκησης.
  - ο ρόλος του/της δημοσιογράφου είναι πολύ σημαντικός γιατί πρέπει να συγκεντρώσει όσο γίνεται περισσότερες πληροφορίες για το πρόβλημα, ώστε οι συμμετέχοντες που θα παίξουν το ρόλο της "κοινωνίας" να μπορούν να δώσουν συγκεκριμένες απαντήσεις.
  - Καλό θα είναι να καθορίσουν οι συμμετέχοντες/ουσες παό πριν το περιβάλλον όπου θα γίνει η συνέντευξη. Είναι για παράδειγμα στο δρόμο, στο σχολείο, στον τόπο εργασίας;
  - Κάντε τη συνέντευξη (25 λεπτά). Ζητήστε από τους/τες δημοσιογράφους να καταγράψουν εν συντομία τις απαντήσεις που παίρνουν για να μπορούν να ενημερώσουν μετά την ομάδα που θα έχει το ρόλο του κοινού.
  - Όταν τελειώσουν οι συνενεύξεις, ζητήστε από τις ομάδες να τις παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Από την παρουσίαση αναμένεται ότι θα σκιαγραφηθούν τα προβλήματα των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και επαγγλμάτων, καθώς και οι σχέσεις μεταξύ θεσμών και πολιτών. Ξεκινήστε τη συζήτηση. Ρωτήστε κάθε ομάδα πώς αισθάνθηκαν όταν βρέθηκαν στο επίκεντρο της δημοσιότητας (μιλώντας με τον/την "δημοσιογράφο"). Ενθαρρύνετε το "κοινό" να θέσει ερωτήσεις και να αναλύσει την κατάσταση.

Αποτέλεσμα

Να οξυνθεί η ευαισθησία μεταναστριών, προσφύγων και αιτουσών άσυλο σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Να βελτιωθεί ο διάλογος μεταξύ τους και να διευρυνθούν οι γνώσεις τους για τις κοινωνικές ανισότητες. Να αντιληφθούν τη σημασία της ανεκτικής συμπεριφοράς και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία. Να τονιστεί ο ρόλος των θεσμών στην οικοδόμηση μιας ειρηνικής και δημοκρατικής κοινωνίας. Να δοθεί έμφαση στα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Στο τέλος: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια τοποθετεί ένα μεγάλο άσπρο χαρτί στον τοίχο και ζητάει από την ομάδα να προετοιμάσει μια περίληψη. Στο άσπρο χαρτί γράφει "Δέκα λέξεις που θα θυμάμαι από τη δραστηριότητα". Κάθε συμμετέχων/ουσα λέει ή γράφει στον πίνακα μια λέξη ή μια φράση που θυμάται από την συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Η τέλεια εικόνα σου

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Διάρκεια :
45 λεπτά.

Στήσιμο-Υλικά-Εξοπλισμός :
χαρτιά και
στυλό, επίσης
εικόνες του
"ιδανικού" για
να δειχθούν
μετά τη
συμπλήρωση
της λίστας,
πίνακας,
χαρτοπίνακας.

Μαθησιακοί στόχοι : να αξιολογηθεί ο βαθμός αλληλοεπικάλυψης μεταξύ των αντιλήψεων για το ιδανικό πρόσωπο και τα στερεότυπα του κοινωνικού φύλου για άντρες και γυναίκες.

Οδηγίες :

Δίνετε στις μετανάστριες-πρόσφυγες-αιτούσες άσυλο της ομάδας ένα φύλλο χαρτί στην αρχή της δραστηριότητας. Παρακαλέστε να μην κοιτάζουν τα χαρτιά των άλλων μελών της ομάδας εκτός από το δικό τους. Οι συμμετέχουσες θα πρέπει να καταγράψουν :

- α) τα 5 σπουδαιότερα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει το ιδανικό άτομο.
- β) τα 5 σπουδαιότερα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η ιδανική γυναίκα.
- γ) τα 5 σπουδαιότερα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο ιδανικός άντρας.

Συγκρίνετε τις λίστες και συζητήστε. Στη συζήτηση οι συμμετέχουσες καλούνται να αξιολογήσουν το βαθμό αλληλοεπικάλυψης μεταξύ των αντιλήψεων για το ιδανικό άτομο και τα αντρικά και γυναικεία στερεότυπα.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Γιατί αλληλοεπικαλύπτονται οι ερωτήσεις και τα στερεότυπα;
- Πώς επηρεάζει αυτό την κοινωνία;
- Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στις λίστες και στην εικόνα των σταρ και των μοντέλων;

Σύνοψη/Απολογισμός

Ρωτήστε τις συμμετέχουσες πώς τους φάνηκε η εμπειρία, τί καινούριο έμαθαν, τί τους έκανε περισσότερο εντύπωση.

Στο τέλος: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια τοποθετεί ένα μεγάλο άσπρο χαρτί στον τοίχο και ζητάει από την ομάδα να προετοιμάσει μια περίληψη. Στο άσπρο χαρτί γράφει "Δέκα λέξεις που θα θυμάμαι από τη δραστηριότητα". Κάθε συμμετέχων/ουσα λέει ή γράφει στον πίνακα μια λέξη ή μια φράση που θυμάται από την συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Ας μιλήσουμε για σένα

Διάρκεια :
45 λεπτά.

Στήσιμο-Υλικά-Εξοπλισμός:
ΗΥ, laptop,
πίνακας,
χαρτοπίνακας.

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Μαθησιακοί στόχοι: να βοηθηθούν μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο να σκεφτούν κριτικά για τα στερεότυπα του φύλου και την επίδρασή τους στην κοινωνία, να αναδειχθεί η σχέση ανάμεσα στην αντικειμενικοποίηση του γυναικείου σώματος και στη βία με βάση το φύλο (GBV).

Υλικά: Υπερασπιζόμαστε τη ζωή μας

https://www.youtube.com/watch?v=PTImho_RovY

https://www.youtube.com/watch?v=pKqF0wcGhIE&list=PLq6XlAsJxAOSmEsg8x-i1M_g5x2qOSJWj

Ερωτήσεις για συζήτηση:

α) Ποιά είναι η σχέση μεταξύ της αντικειμενικοποίησης του γυναικείου σώματος και της βίας βάσει του φύλου/GBV?

β) υπάρχουν διαφορετικοί ρόλοι και προσδοκίες για τα αγόρια και τα κορίτσια στην κοινωνία;

γ) Από πού πορέρχονται τα στερεότυπα;

δ) Ποιός είναι υπεύθυνος να κάνει κάτι γι' αυτό;

ε) Τί μπορούμε να κάνουμε για να καταπολέμησουμε τα στερεότυπα;

Σύνοψη/Απολογισμός

Ρωτήστε τις συμμετέχουσες πώς τους φάνηκε η εμπειρία, τί καινούριο έμαθαν, τί τους έκανε περισσότερο εντύπωση.

Στο τέλος: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια τοποθετεί ένα μεγάλο άσπρο χαρτί στον τοίχο και ζητάει από την ομάδα να προετοιμάσει μια περίληψη. Στο άσπρο χαρτί γράφει "Δέκα λέξεις που θα θυμάμαι από τη δραστηριότητα". Κάθε συμμετέχων/ουσα λέει ή γράφει στον πίνακα μια λέξη ή μια φράση που θυμάται από την συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Τα στερεότυπα για το κοινωνικό φύλο χαράσσονται βαθιά στο μυαλό των ανθρώπων μέσω της ανατροφής τους και των προσωπικών βιωμάτων από πολύ μικρή ηλικία. Αυτός είναι ο λόγος που η κατανόησή τους και η προσωπική εκτίμηση γι' αυτά - η διαμορφωση προσωπικής αντίληψης, είναι επίσης μια διαδικασία που χρειάζεται πολύ χρόνο. Γι' αυτό, ο/η εκπαιδευτής/ρια χρειάζεται να επαναφέρει διαρκώς περιληπτικά τα κυριότερα σημεία από τα εκπαιδευτικά υλικά και βίντεο που παρουσιάζονται, καθώς και να επανάλβει τις δραστηριότητες. Θα μπορούσε να προτείνει επίσης να επαναλάβουν οι συμμετέχουσες τα "παιχνίδια ρόλων" στο φιλικό ή οικογενειακό τους περιβάλλον. Για να αλλάξουν τα στερεότυπα βάσει του φύλου, χρειάζεται και η υποστήριξη των φίλων και της οικογένειας. Και γιατί όχι, ίσως έτσι αλλάξουν και οι σχέσεις ώστε να μην βασίζονται πια σε τέτοια στερεότυπα.

2.4.2.3) Εργαλεία για αναστοχασμό, (αυτο-) αξιολογηση

Περιεχόμενο και Οδηγίες Αναστοχασμός & Αξιολόγηση/Εκτίμηση	Στοιχεία για το ρόλο του/της επαγγελματία	Στήσιμο-Υλικά- Εξοπλισμός	Χρόνος (λεπτά)
Εργαλείο αναστοχασμού			
Τα χαρτιά που έχουν συμπληρωθεί στη διάρκεια των δραστηριοτήτων, με τις λέξεις, τις φράσεις και τους όρους που έγραψαν τα ίδια τα συμμετέχοντα άτομα, σχηματίζουν τον «Τοίχο των Γνώσεων». Τα κολλάμε όλα στον τοίχο. Διαβάζοντάς τα γίνεται επανάληψη όσων μάθαμε, θυμόμαστε τις βασικές έννοιες και γίνεται η προετοιμασία για το τελικό ερωτηματολόγιο.	Ο/Η εκπαιδευτής/ρια κολλάει στον τοίχο τα φύλλα με τις λέξεις κλπ-φτιάχνει τον «Τοίχο των Γνώσεων». Ενθαρρύνει τη συζήτηση, θυμίζει όρους και έννοιες, δίνει διευκρινίσεις.	<ul style="list-style-type: none"> Πίνακας χαρτί 	15 λεπτά
Εργαλείο (αυτο-) αξιολογησης			
<p>1. Ποιο είναι το πρώτο βήμα για την κατάκτηση της ισότητας των φύλων σε σχέση με την κοινωνική ένταξη</p> <p>A) η κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμών</p> <p>B) ο διαχωρισμός σε «καλούς» και «κακούς» πολιτισμούς/κουλτούρες</p> <p>2. Διαλέγετε τον ρόλο σας στην κοινωνία ή σας τον δίνει η κοινωνία;</p> <p>A) Ναι</p> <p>B) Όχι</p> <p>3. Ποιο επάγγελμα θα διαλέγατε για να έχετε εξέχοντα ρόλο</p>	Ο/Η εκπαιδευτής/ρια βοηθάει τις συμμετέχουσες να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο υπενθυμίζοντας σημαντικά σημεία της εκπαίδευσης, στοιχεία από τα βίντεο, τις δραστηριότητες, τις συζητήσεις που έγιναν.	<ul style="list-style-type: none"> Εκτυπωμένα ερωτηματολόγια 	15 λεπτά

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>στην κοινωνία και γιατί;</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>4. Καταγράψτε τα 5 σπουδαιότερα χαρακτηριστικά του ιδανικού ατόμου:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>5. Υπάρχουν στην κοινωνία διαφορετικοί ρόλοι και προσδοκίες για τα αγόρια και τα κορίτσια;</p> <p>A) Ναι</p> <p>B) Όχι</p> <p>6. Υπάρχει σχέση μεταξύ της αντικειμενικοποίησης του γυναικείου σώματος και της βίας βάσει του φύλου/ GBV?</p> <p>A) Ναι</p> <p>B) Όχι</p> <p>7. Καθορίζουν τα στερεότυπα του κοινωνικού φύλου το ρόλο μου στην κοινωνία και τις προσδοκίες που έχει από μένα;</p> <p>A) Ναι</p> <p>B) Όχι</p>			
--	--	--	--

2.5) ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.5.1) Η θεωρία πίσω από τις “ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ”

Περίληψη

Η επιχειρηματικότητα ή αλλιώς, το επιχειρηματικό πνεύμα, είναι ένα από τα κλειδιά που μπορούν να προάγουν την ένταξη στην κοινωνία και στην απασχόληση των νεαρών μεταναστριών, προσφύγων και αιτουσών άσυλο. Η ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων οδηγεί στην προσωπική και επαγγελματική αυτονομία.

Κυρίως μέρος

Η επιχειρηματικότητα ορίζεται ως μια δυναμική διαδικασία που συνδυάζει όραμα, αλλαγή και δημιουργία, την αναζήτηση ευκαιριών σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους πόρους. Είναι επίσης το πεδίο όπου μέσα από την επιχείρηση δημιουργείται κάτι νέο. Η αλλιώς, είναι ένας τρόπος σκέψης που εστιάζει στην ευκαιρία σε συνδυασμό με την καινοτομικότητα και την ανάπτυξη (Dollinger, 2008). Οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν εμπόδια όσον αφορά την επιχειρηματικότητα, είτε λόγω προβλημάτων να προσεγγίσουν οικονομικούς πόρους, είτε λόγω οικογενειακών θεμάτων, ισχυουσών πολιτικών ή λόγω έλλειψης δικτύων (Briseño et al, 2016). Επίσης, η κατάσταση αυτή μπορεί να επηρεάζεται από παράγοντες όπως η μετανάστευση, η διαδικασία χορήγησης ασύλου, η νεαρή ηλικία ή η έλλειψη εμπειρίας στην αγορά εργασίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι επιχειρηματίες που έχουν ποικίλη επαγγελματική εμπειρία έχουν υψηλότερες επιχειρηματικές δεξιότητες (Stuetzer & cols., 2013). Από τη σκοπιά αυτή, η διεύρυνση των γνώσεων για τη «διαχείριση συγκρούσεων», το «θετικό επικοινωνιακό στυλ», τη «σημασία της ομαδικής εργασίας», «πώς να φτιάξετε ένα σχέδιο» ή οι «τεχνικές διαπραγμάτευσης για την επίλυση προβλημάτων» είναι εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο να αναπτύξουν δεξιότητες επιχειρηματικότητας και αυτό-απασχόλησης, ενισχύοντας ταυτόχρονα την ένταξή τους στην απασχόληση και στην κοινωνία.

Η συνεργατική μάθηση είναι μια επαγγελματική ικανότητα που πρέπει να αναπτύσσουν οι εκπαιδευτές/ριες ώστε να βοηθούν αποτελεσματικά τους/τις μαθητές/ριές τους να κατακτήσουν επαγγελματική επιτυχία (Cifuentes Férez, & Meseguer, 2015).

Στην παρούσα ενότητα θα βρείτε 3 δραστηριότητες που μπορείτε να εφαρμόσετε με τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο, παίρνοντας υπόψη σας ένα σημαντικό στοιχείο: κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων η ομάδα των εκπαιδευομένων πρέπει να οργανωθεί σε ετερογενείς υπο-ομάδες 6-8 ατόμων, ώστε να επιτυγχάνεται η συνεργατική μάθηση (Johnson & Holubec, 1999). Οι δραστηριότητες υποστηρίζουν διαφορετικές δεξιότητες με έμφαση στις επιχειρηματικές δεξιότητες, την αυτό-απασχόληση και την ίδρυση επιχείρησης από μετανάστριες, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο και παίρνουν υπόψη τους τις ατομικές διαφορές. Συνιστάται επίσης να αξιοποιήσετε τις ασκήσεις ενεργοποίησης/ενεργοποιητές που συμπεριλαμβάνονται στην παρούσα ενότητα.

Περίληψη

Η επιχειρηματικότητα περιλαμβάνει διαφορετικές ικανότητες και δεξιότητες, όπως κυρίως η επικοινωνία, η εργασία στο πλαίσιο ομάδας και η επίλυση συγκρούσεων, γι' αυτό και πρέπει να

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

περιλαμβάνονται στη σχετική εκπαίδευση. Είναι λοιπόν χρήσιμο για τις μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο να πάρουν μέρος στις δραστηριότητες που παρουσιάζονται εδώ , ώστε να αναπτύξουν τις αντίστοιχες δεξιότητες

Βιβλιογραφία

Briseño, O., Briseño, A., Arjona, L., & López, A. (2016). El emprendimiento femenino: un estudio multi-caso de factores críticos en el noreste de México (Female entrepreneurship: a multi-case study of critical factors in Northeastern Mexico). *Innovaciones de Negocios*, 13(25), 23-46.

Cifuentes Férez, P., & Meseguer Cutillas, P. (2015). Trabajo en equipo frente a trabajo individual: ventajas del aprendizaje cooperativo en el aula de traducción. *Tonos Digital*, 28(0).

Dollinger, M. (2008). *Entrepreneurship*. Marsh Publications.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, E. J. (1999). El aprendizaje cooperativo en el aula.

Stuetzer, M., Obschonka, M., Davidsson, P., & Schmitt-Rodermund, E. (2013). Where do entrepreneurial skills come from?. *Applied Economics Letters*, 20(12), 1183-1186.

Picture: <https://pixabay.com/photos/office-notes-notepad-entrepreneur-620817/>

2.5.2) Εκπαιδευτικό περιεχόμενο και δραστηριότητες για την επίτευξη των προτεινόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ				25 ώρες
<p>ΣΤΟΧΟΙ : Να εφοδιάσει τους/τις επαγγελματίες με μεθόδους και εργαλεία ώστε να βοηθήσουν μετανάστριες, πρόσφυγες και αιτούσες άσυλο να αναπτύξουν δεξιότητες σχετικές με την επιχειρηματικότητα, την αυτό-απασχόληση και την ίδρυση επιχείρησης, αποσκοπώντας στη διευκόλυνση της εργασιακής και κοινωνικής τους ένταξης.</p>				
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
			Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο/η εκπαιδευόμενος/η θα είναι σε θέση να:	
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
Ομαδικές συναντήσεις/συνεδρίες επαγγελματιών που δουλεύουν με νεαρές μετανάστριες, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο.	<p>Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και δεξιοτήτων νεαρών μεταναστριών, προσφύγων, αιτουσών άσυλο.</p> <p>Πρόταση επιχειρηματικού σχεδίου στις ωφελούμενες βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ενότητας..</p> <p>Δημιουργία ενός κοινωνικού project με τη βοήθεια των εργαλείων, των γνώσεων και των δεξιοτήτων που θα αποκτηθούν από την εκπαίδευση.</p> <p>Καθοδήγηση νεαρών μεταναστριών, προσφύγων, αιτουσών άσυλο ώστε να εφαρμόζουν εργαλεία και μεθόδους επίλυσης προβλημάτων και στρατηγικού σχεδιασμού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίζει ένα πρόβλημα • Συσχετίζει προβλήματα • Αναγνωρίζει τις διαφορετικές τεχνικές θετικής επικοινωνίας • Περιγράφει τα πέντε βήματα του «κύκλου επίλυσης προβλημάτων». • Δίνει τον ορισμό της «επιχειρηματικότητας» • Γνωρίζει τις διάφορες διαστάσεις της επιχειρηματικότητας • Διακρίνει μεταξύ καλής και κακής εργασίας σε ομάδα • Καταγράφει τα διαφορετικά βήματα ενός πλάνου δράσης • Επιλέγει πηγές/πόρους 	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπίζει και αναλύει μια προβληματική κατάσταση • Εντοπίζει αιτίες και συνέπειες ενός προβλήματος • Εφαρμόζει τη μεθοδολογία SWAT και την τεχνική ανάλυσης κρίσιμων καταστάσεων» • Εφαρμόζει το «στυλ θετικής επικοινωνίας» για να επιλύσει ένα πρόβλημα • Αναλύει το επείγον ή τη σημασία μιας δράσης • Σχεδιάζει «Logical Framework Matrix» (Logframe) • Προετοιμάζει μια ομαδική συνάντηση • Χρησιμοποιεί έννοιες σχετικές με την «επιχειρηματικότητα» • Μεταδίδει γνώσεις στις μετανάστριες, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργάζεται με άλλα άτομα • Επιλέγει εναλλακτικές • Συμβάλλει με ιδέες στην επίλυση προβλήματος • Διαχειρίζεται συγκρουσιακές καταστάσεις • Παίρνει την ευθύνη των αποφάσεών του • Διαπραγματεύεται εφαρμόζοντας διαφορετικές τεχνικές διαπραγμάτευσης • Παίρνει την πρωτοβουλία για να φτιάξει ένα σχέδιο • Αποφασίζει για λύσεις • Εφαρμόζει αποτελεσματικές μεθόδους για την προώθηση της κοινωνικής και εργασιακής ένταξης μεταναστριών, προσφύγων, αιτουσών άσυλο υπό το πρίσμα των δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας.
<p>ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξοπλισμός ΗΥ: computers, software, projector 				

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

- Γραφεία, αίθουσα, γραφική ύλη
- Internet

2.5.2.1) Ενεργοποιητής/ Energizer

Περιεχόμενο και Οδηγίες

- Στόχοι της άσκησης είναι να γνωριστούν οι συμμετέχοντες/ουσες μεταξύ τους και να δημιουργηθεί θετικό κλίμα. Για να επιτευχθούν τα αποτελέσματα αυτά, η ομάδα πρέπει να περιλαμβάνει το λιγότερο 5 και το μέγιστο 20 άτομα,
- Οδηγίες: Οι συμμετέχοντες/ουσες κάθονται σε κύκλο. Ο/Η εκπαιδευτής/ρια λέει δυνατά το όνομά του/της και το άτομο που βρίσκεται αριστερά του το επαναλαμβάνει προσθέτοντας και το δικό του. Το επόμενο άτομο αριστερά στον κύκλο συνεχίζει με τον ίδιο τρόπο, επαναλαμβάνοντας όλα τα ονόματα που έχουν ακουστεί μέχρι εκείνη τη στιγμή, προσθέτοντας στο τέλος το δικό του/της. Το τελευταίο πρόσωπο θα πρέπει να πει όλα τα ονόματα της ομάδας και το δικό του. Στη συνέχεια ένας/μία συμμετέχων/ουσα λέει το χόμπυ τους κάνοντας μια κίνηση στο κέντρο του κύκλου. Το επόμενο άτομο στα αριστερά του πηγαίνει στο κέντρο του κύκλου, μιμείται την κίνηση του προηγούμενου και επαναλαμβάνει το χόμπυ που άκουσε. Προσθέτει το δικό του χόμπυ κάνοντας μια δική του κίνηση. Όπως και πριν, το τελευταίο άτομο στον κύκλο πρέπει να επαναλάβει όλα τα χόμπυ και όλες τις κινήσεις προσθετοντας στο τέλος τη δική του κίνηση και χόμπυ.

Διάρκεια (λεπτά)

- 15 - 30 λεπτά

Στήσιμο-Υλικά- Εξοπλισμός

- αίθουσα
- 5 - 20 καρέκλες

2.5.2.2) Δραστηριότητες εσωτερικής κοινωνικο-εργασιακής παρέμβασης.

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας μεταναστριών, προσφύγων και αιτουσών άσυλο συμπεριλαμβάνει διατομεακές δεξιότητες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη διαφορετικών επιπέδων κοινωνικών και ατομικών δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η αυτονομία και η ομαδικότητα έχουν κομβική σημασία στις κοινωνικο-εργασιακές δραστηριότητες που απευθύνονται στη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο.

Προκειμένου να συμβάλουν στην διαπροσωπική επικοινωνία και στην ομαδικότητα, οι δραστηριότητες που ακολουθούν ακολουθούν κοινή μεθοδολογική προσέγγιση, τη συνεργατική μάθηση ετερογενών ομάδων. Αναμένεται ότι με τον τρόπο αυτό τα άτομα θα συνεργαστούν για να πετύχουν ένα κοινό στόχο λειτουργώντας αλληλοσυμπληρωματικά μεταξύ τους και μαθαίνοντας από τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τις ικανότητες ο ένας του άλλου. Μέσω αυτής της προσέγγισης αναμένεται τελικά η ενίσχυση της ικανότητας εργασίας σε ομάδα, η οποία είναι κύριας σημασίας για την επιχειρηματικότητα.

Παρακάτω περιγράφονται τρεις διαφορετικές αλλά αλληλοσυμπληρωματικές δραστηριότητες:

- 1. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας & επίλυση προβλημάτων:** παρουσιάζονται τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων που αποσκοπούν στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.
- 2. Θετική επικοινωνία:** στη δραστηριότητα παρουσιάζονται διάφορα στυλ επικοινωνίας σε συνδυασμό με τεχνικές θετικής επικοινωνίας.
- 3. Δημιουργήστε ένα Project, δημιουργήστε την επιχείρησή σας:** η δραστηριότητα περιλαμβάνει την εξοικείωση με την ανάλυση SWOT και τον αντίστοιχο πίνακα, καθώς και το λογικό σχήμα και τα βήματα για τη δημιουργία ενός project.

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν θεωρία και πρακτική, ώστε να διευκολύνουν την ανάπτυξη γνώσεων, βασίζονται δε στην εργασία σε ομάδες.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Διάρκεια

120 λεπτά

Στήσιμο-Υλικά-
Εξοπλισμός:

HY&Projector

Παρουσίαση
Powerpoint

Πίνακας

Φύλλα χαρτί

Μολυβια και
στυλό

Οπτικοακουστικό
υλικό

Αίθουσα

20
τραπέζια/γραφεί
α και καρέκλες

Περιεχόμενο και οδηγίες

Στη δραστηριότητα περιλαμβάνεται η παρουσίαση περιεχομένου σχετικού με τις «Συγκρούσεις», την «Επίλυση συγκρούσεων», «Προσωπικοί πόροι» ή «εξωτερικοί πόροι», προκειμένου να υποβοηθηθούν δεξιότητες όπως η «επίλυση προβλήματος» και η «επίλυση συγκρούσεων» σε προσωπικές ή εργασιακές καταστάσεις.

Αρχικά σχηματίζονται ετερογενείς ομάδες συνεργασίας 6 ως 8 ατόμων. Σε κάθε ομάδα θα δοθεί ένα φύλλο χαρτί και θα τους ζητήσετε να ορίσουν τις έννοιες «Επιχειρηματικότητα», «Σύγκρουση» και «Επίλυση συγκρούσεων», δίνοντας επίσης παραδείγματα από το προσωπικό ή το επαγγελματικό πεδίο. Στη συνέχεια, συζητάτε τα θέματα αυτά και τα διάφορα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τους ορισμούς. Συζητείστε επίσης τη σημασία των «προσωπικών» και των «εξωτερικών πόρων».

Εξηγήστε στη συνέχεια τη θεωρία του «Κύκλου επίλυσης προβλήματος», ο οποίος περιλαμβάνει τα εξής βήματα κατά σειρά:

1. Προσδιορισμός του προβλήματος: είναι σημαντικό να εντοπιστεί και να προσδιοριστεί το πρόβλημα, παίρνοντας υπόψη τα διαθέσιμα στοιχεία και πληροφορίες. Αναλύοντας προσεκτικά τις πληροφορίες, οι συμμετέχοντες/ουσες θα μπορέσουν να προσδιορίσουν το πρόβλημα και τις ανάγκες ως προς την εξεύρεση λύσης

2. Καταιγισμός ιδεών: το δεύτερο βήμα είναι η διερεύνηση του προβλήματος όσο πληρέστερα γίνεται και η αναζήτηση πιθανών στρατηγικών για την εξεύρεση λύσης.

3. Επιλογή λύσης: το τρίτο βήμα είναι η επιλογή των στόχων, ιδιαίτερα σημαντική διεργασία για την επίτευξη της στρατηγικής επίλυσης.

4. Εφαρμογή της λύσης: το επόμενο βήμα είναι η απόφαση ποια από τις επιλογές είναι η καλύτερη.

5. Εκτίμηση του αποτελέσματος: αφού επιτευχθεί η λύση, το τελευταίο βήμα είναι να αξιολογηθεί το αποτέλεσμα ώστε να εκτιμηθεί αν πράγματι αυτή ήταν η σωστή λύση του προβλήματος.

1. Προσδιορισμός του προβλήματος
5. Εκτίμηση του αποτελέσματος

3. Επιλογή λύσης

2. Καταιγισμός ιδεών 4. Εφαρμογή της λύσης

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια παρουσιάζει ένα παράδειγμα «κατάστασης σύγκρουσης» και δείχνει πώς λύνεται το πρόβλημα με βάση τα βήματα του «κύκλου επίλυσης προβλήματος».

Παρουσιάζεται συμπληρωματικά το βίντεο με τις 14 Αποτελεσματικές Τεχνικές Επίλυσης Συγκρούσεων» (see following page).¹

Με βάση τις παραπάνω πληροφορίες δίνεται στις ομάδες των συμμετεχόντων/ουσών μια **πρακτική άσκηση**. Οι ομάδες θα έχουν 30 λεπτά για να επιλύσουν το πρόβλημα που θα τους έχει δώσει ο/η εκπαιδευτής/ρια εφαρμόζοντας τα 5 βήματα του «Κύκλου επίλυσης προβλήματος». Ζητείται από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να χρησιμοποιήσουν κάποιες από τις τεχνικές που θα έχουν παρουσιαστεί στο βίντεο "Effective Conflict Resolution Techniques/Αποτελεσματικές τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων". Επίσης, θα πρέπει να καταγράψουν τους διάφορους «προσωπικούς» και «εξωτερικούς» πόρους που χρησιμοποίησαν για τη λύση που πρότειναν.

Στο τέλος, η κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τη «σύγκρουση» που είχε αναλάβει και τις λύσεις που έδωσε. Τα υπόλοιπα μέλη αξιολογούν, με τη βοήθεια του εκπαιδευτή/ριας, άλλες πιθανές εναλλακτικές λύσεις.

¹ 14 Effective Conflict Resolution Techniques video: <https://www.youtube.com/watch?v=v4sby5j4dTY>

ΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Περιεχόμενο και Οδηγίες

Διάρκεια:
120 λεπτά

Στήσιμο-Υλικά
- Εξοπλισμός:
HY & Projector
Παρουσίαση
Powerpoint
Πίνακας
Φύλλα χαρτιού
Μολύβια και
στυλό
Οπτικοακουστικό
υλικό
Αίθουσα
20
γραφεία/τραπέ-
ζια και
καρέκλες

Η δραστηριότητα περιλαμβάνει την παρουσίαση "στυλ επικοινωνίας" και "τεχνικές θετικής επικοινωνίας" στο πλαίσιο της ανάπτυξης δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας..

Σχηματίζονται πρώτα ομάδες συνεργασίας 6-8 ατόμων. Στη συνέχεια γίνεται συζήτηση πρώτα για τη διαφορά μεταξύ λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας και μετά για τα διάφορα στυλ επικοινωνίας ("θετικό", "επιθετικό", "παθητικό").

Οργανώστε στη συνέχεια το εξής παιχνίδι ρόλων: ένας/μία συμμετέχων/ουσα καλείται να επικοινωνήσει με άλλο άτομο της ομάδας με θετικό τρόπο με στόχο την επίλυση μιας σύγκρουσης. Η "σύγκρουση" θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων/ουσών. Για να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των "επικοινωνούντων" τα υπόλοιπα μέλη βοηθούν το ώστε να επιλυθεί η σύγκρουση στο πλαίσιο του παιχνιδιού.

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτής/ρια παρουσιάζει διάφορες θετικές τεχνικές επικοινωνίας:

-Μηνυμα "εγώ" : όταν μεταφέρουμε ένα μήνυμα με τρόπο ώστε να γινόμαστε εμείς υπεύθυνοι για το περιεχόμενό του.

-Ομίχλη: όταν ελαχιστοποιούμε τον αρνητικό αντίκτυπο όταν μεταφέρουμε ένα δυσάρεστο μήνυμα.

-Θετική ενίσχυση: όταν μεταφέρουμε ένα ευχάριστο μήνυμα

-Χαλασμένος δίκος: όταν επαναλαμβάνουμε ένα μήνυμα μέχρι που το μήνυμα εσωτερικεύεται.

-Ενεργητική ακρόαση: όταν ακούμε το άλλο πρόσωπο και του δίνουμε να καταλάβει ότι το ακούμε.

-Ενσυναίσθηση

-Επικύρωση.

Μόλις ολοκληρωθεί η παρουσίαση των παραπάνω, επαναλαμβάνεται η προηγούμενη άσκηση (παιχνίδι ρόλων), όμως τώρα τα μέλη πρέπει να χρησιμοποιήσουν τις παραπάνω τεχνικές. Και πάλι, τα υπόλοιπα μέλη βοηθούν τον "επικοινωνούντα". Στο τέλος ζητήστε από τις ομάδες να βρουν εις διαφορές ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη φορά.

Κλείνοντας, ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να κάνουν την "αλυσίδα ενίσχυσης": κάθε μέλος θα πρέπει να κάνει ένα θετικό σχόλιο για το άτομο που βρίσκεται στα δεξιά του. Σκεφτείτε και συζητήστε πόσο σημαντική είναι η ενίσχυση ως επιχειρηματική δεξιότητα.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ ΕΝΑ PROJECT, ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ

Content and Instruction details

Διάρκεια :
360 λεπτά.

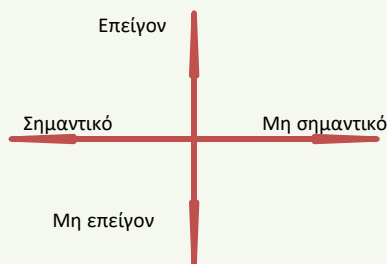
Στήσιμο-Υλικά- Εξοπλισμός:

HY& Projector
Παρουσίαση
Powerpoint
Πίνακας
Φύλλα χαρτί
Μολυβια και
στυλό
Οπτικοακουστικό
υλικό
Αίθουσα
20
τραπέζια/γραφ
εία και
καρέκλες

Η δραστηριότητα εισάγει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στην σημασία της επιχειρηματικότητας μέσα από την ανάπτυξη της δικής τους μάρκας ή φίρμας, της δικής τους επιχείρησης ή του δικού τους επιχειρηματικού σχεδίου ή και πλάνου ζωής. Το project μπορεί να είναι προσωπικό, επαγγελματικό ή κοινωνικό. Σημασία έχει να τεθούν ρεαλιστικοί στόχοι και σκοποί και να καθοριστούν οι δράσεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξή τους. Στα σημεία αυτά εστιάζει η δραστηριότητα.

Αρχικά σχηματίζονται ετερογενείς ομάδες συνεργασίας 6 ως 8 ατόμων. Ζητήστε από τα μέλη να καταγράψουν τους στόχους και τις φιλοδοξίες τους και να τις μοιραστούν με την υπόλοιπη ομάδα.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί το σχήμα/matrix «επείγον/σημαντικό» προκειμένου να επιλεχθούν οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν πρώτοι έναντι εκείνων που μπορεί να καθυστερήσουν. Διάφορες πρακτικές υποθέσεις παρουσιάζονται στις ομάδες. Οι υποθέσεις αυτές εμπεριέχουν και τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σε προσωπικό ή εργασιακό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να βάλουν τις δραστηριότητες σε σειρά προτεραιότητας βάσει του επείγοντος ή σημαντικού χαρακτήρα τους.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στις ομάδες η τεχνική της «**Ανάλυσης κρίσιμων περιστάσεων**» καθώς και η μεθοδολογία **SWOT** προκειμένου να εντοπίσουν τα προσωπικά τους δυνατά και αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τους κινδύνους.

Το Σχήμα λογικού συλλογισμού (Logical Framework Matrix) παρουσιάζεται αμέσως μετά. Το σχήμα αυτό παρέχει μια σειρά εργαλείων σχεδιασμού, τα οποία, εφόσον χρησιμοποιηθούν δημιουργικά, υποστηρίζουν το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση ενός project. Το Σχήμα/ Logical Framework Matrix δίνει μια λογικά δομημένη προσέγγιση στον καθορισμό προτεραιοτήτων και στη διευκρίνιση των αποτελεσμάτων και των ενεργειών που συγκροτούν ένα project.

Τελειώνοντας, ο/η εκπαιδευτής/ρια κάνει την εξής άσκηση: Ζητάει από τα μέλη να δημιουργήσουν το δικό τους προσωπικό ή επιχειρηματικό project χρησιμοποιώντας το Σχήμα/ Logical Framework Matrix, την ανάλυση SWOT και το Σχήμα «επείγον/σημαντικό», ώστε να καθορίσουν σε ποιες ενέργειες θα δώσουν προτεραιότητα. Κάθε ομάδα παρουσιάζει το Project της στην ολομέλεια και όλοι μαζί αξιολογούν, διορθώνουν ή βελτιώνουν.

Προτάσεις ανατροφοδότησης

Για τη διευκόλυνση των δραστηριοτήτων και για να εξασφαλισθεί η μετάδοση των γνώσεων, συστήνουμε τα παρακάτω:

Κάντε πρακτικές ασκήσεις μεταξύ των μαθημάτων. Συνιστούμε στους/στις εκπαιδευτές/ριες να προετοιμάσουν πρακτικές ασκήσεις ξεχωριστές για κάθε εκπαιδευόμενο/η και να τις δώσουν για το σπίτι, μετά από κάθε μάθημα. Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα τις διορθώσει και θα ανατροφοδοτήσει έτσι κάθε εκπαιδευόμενη.

Στείλτε διαδικτυακά ατομικές ασκήσεις, χρησιμοποιώντας το e-mail των εκπαιδευομένων ώστε να συνεχίσουν την πρακτική τους και από απόσταση, εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερης διάρκειας ανατροφοδότηση.

Αν οι συμμετέχοντες/ουσες δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, προτείνουμε να οργανώσετε κάποιες ώρες "ιδιαίτερου μαθήματος" για τις ίδιες ασκήσεις.

Αξιολόγηση της επίδρασης. Για να αξιολογηθεί πλήρως η επίδραση των δραστηριοτήτων και κατά πόσον ήταν πράγματι χρήσιμες, είναι σημαντικό να διατηρήσετε την επαφή σας με τα συμμετέχοντα άτομα. Επικοινωνήστε με τις μετανάστριες, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο της ομάδας σας μια φορά ανά τρεις μήνες και ρωτήστε για την πρόσοδο των επιχειρηματικών τους δεξιοτήτων.

2.5.2.3) Εργαλεία για αναστοχασμό, (αυτο-) αξιολόγηση

Περιεχόμενο και Οδηγίες Αναστοχασμός & Αξιολόγηση/Εκτίμηση	Στοιχεία για το ρόλο του/της εκπαιδευτή/ριας	Στήσιμο-Υλικά- Εξοπλισμός	Χρόνος (λεπτά)
Εργαλείο αναστοχασμού			
<p>Οι συγκρούσεις είναι μέρος της ζωής. Είναι λοιπόν σημαντικό να έχουμε πόρους για να μπορούμε να τις αντιμετωπίσουμε.</p> <p>Ακολουθεί μια περίπτωση σύγκρουσης που καλείστε να τη λύσετε εφαρμόζοντας τον «Κύκλο επίλυσης προβλήματος».</p> <p>Θυμηθείτε όλα τα βήματα!</p> <p>Συνεργαστείτε με τα άλλα μέλη της ομάδας σας.</p>	<p>Ο/Η εκπαιδευτής/ρια καλείται να σχεδιάσει ένα πρακτικό παράδειγμα κατάλληλο για τις ανάγκες και το προφίλ των εκπαιδευομένων. Καλό θα είναι το παράδειγμα που θα δοθεί να επιδέχεται περισσότερες από μία λύσεις ώστε να διευκολυνθεί ο καταιγισμός ιδεών μεταξύ των συμμετεχόντων.</p> <p>Τα βήματα του «Κύκλου επίλυσης προβλήματος» που πρέπει να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευόμενοι είναι τα εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προσδιορισμός του προβλήματος 2. Καταιγισμός ιδεών 3. Επιλογή λύσης 4. Εφαρμογή λύσης 5. Εκτίμηση του αποτελέσματος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Σελίδα με το παράδειγμα σύγκρουσης που έχει ετοιμάσει ο/η εκπαιδευτής/ρια. • Σελίδα με τα βήματα του «Κύκλου επίλυσης προβλήματος» 	45
Εργαλείο (αυτο-) αξιολόγησης			
<p>Το Σχήμα «επείγον-σημαντικό» μας βοηθάει να οργανώσουμε το χρόνο μας, να βάλουμε προτεραιότητες και να ξεχωρίσουμε τί είναι σημαντικό</p>	<p>Για να βοηθήσετε τις εκπαιδευόμενες να συμπληρώσουν το Σχήμα «επείγον-σημαντικό» μπορείτε να κάνετε τις εξής ερωτήσεις:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σελίδα με τη λίστα των εργασιών που έχει φτιάξει ο/η εκπαιδευτής/ρια 	20

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

<p>τώρα ή αργότερα. Θα δείτε παρακάτω διάφορα κουτάκια στα οποία θα τοποθετήσετε τις δουλειές που θα δείτε στην ακόλουθη λίστα, επιλέγοντας με κριτήρια το βαθμό επείγοντος και σημασίας. (Ο/Η εκπαιδευτής/ρια έχει ετοιμάσει μια λίστα με εργασίες που θεωρεί κατάλληλες για την ομάδα των εκπαιδευομένων).</p>	<p>1. Επείγον-Σημαντικό. Ποιες δουλειές είναι κρίσιμες-σημαντικές και πρέπει να γίνουν αμέσως;</p> <p>2. Οχι επείγον - Σημαντικό. Εδώ μπορείτε να περιλάβετε δουλειές ή πράξεις που είναι σημαντικές αλλά μπορούν να γίνουν και αργότερα.</p> <p>3. Επείγον – Οχι σημαντικό. Εδώ μπορείτε να περιλάβετε δουλειές ή πράξεις που πρέπει να γίνουν άμεσα αλλά δεν είναι τόσο μεγάλης σημασίας.</p> <p>4. Οχι επείγον – Οχι σημαντικό. Εδώ μπορείτε να περιλάβετε δουλειές ή πράξεις που μπορεί να αναβληθούν επ’αόριστο ή και να φύγουν τελείως από τη λίστα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Σελίδα με το Σχήμα «επείγον-σημαντικό» - κουτάκια για να συμπληρώσουν οι ωφελούμενες. 	
--	--	---	--